

EU Aid Volunteers
We Care, We Act

EU AID VOLUNTEERS KEZDEMÉNYEZÉS

ÚTMUTATÓ FOGADÓ
SZERVEZETEK SZÁMÁRA

KREDIT

EU AID VOLUNTEERS – GETTING INVOLVED: maximize the capacity of hosting organizations to be involved in and prepared for the EU Aid Volunteers initiative, n. 2014 – 3392 / 005 - 001

KOORDINÁTOR:

Maria Chiara Lesi

SZÖVEG:

Paola Fabbri

TÖRDELÉS ÉS KIVITELEZÉS:

Lai-momo

FORDÍTÁS:

Abednego Bt.

KÖZREMŰKÖDŐK:

Giorgia Bailo, Sandra Victoria Salazar, Marius Zynga, Zsuzsanna Baczko
Katarzyna Tusiewicz, Blanca Mingo.

A világnak ma számos új és meglévő humanitárius kihívással kell szembenéznie. Soha nem volt még ilyen magas azoknak a száma, akik otthonukat elhagyni kényszerültek. Világszerte 65,3 millió ilyen ember él, közülük mintegy 21,3 millió a menekült. A kényszerű elvándorlás elsődleges okozói a fegyveres konfliktusok és az üldöztetés, azonban egyre erősebb a klímaváltozás hatása is a népvándorlás, halálozás és az emberi szenvedés okozói között. Becslések szerint 2009 óta minden másodpercben egy embernek el kellett hagynia az otthonát valamilyen természeti katasztrófa miatt, mára több mint 22,5 millió ember költözött el klíma- vagy időjárási események miatt.

A Föld klímája gyorsabban változik, mint ahogy azt a legtöbb tudományos előrejelzés megjósolta. Számos család és közösség már szenved a természeti katasztrófák és a klímaváltozás hatásaitól. Nekik már el kellett hagyniuk lakóhelyüket az újrakezdésben reménykedve. A humanitárius válasz, a katasztrófák kockázatának csökkentése, a segélyezés és a helyreállítási fejlesztés összekapcsolása nem egyszerűen azért kulcsfontosságú, hogy enyhítsünk felebarátaink szenvedésén most és a jövőben, hanem mindenki számára globális üggyé kell válnia.

Ez az kiadvány az emberiségről, a szolidaritásról, az európai polgárságról és a humanitárius önkéntességről szól. Az EU Aid Volunteers Kezdeményezés önkénteseket és különböző országokban dolgozó szervezeteket hoz össze, gyakorlati támogatást nyújt a humanitárius segélyezési programokhoz és hozzájárul a helyi lehetőségek és rugalmas ellenálló-képességének fejlesztéséhez a katasztrófa sújtotta közösségekben.

Az önkéntesség egy egyedülálló tapasztalatot, akár életre szóló élményt jelenthet, ez széles körben elismert tény. Ami kevésbe szembetűnő, hogy az önkéntesek milyen hozzáadott értéket képviselnek a fogadó szervezetek és a társadalom egészének életében. Ki kell emelnünk még azoknak a szervezeteknek és helyi közösségeknek a szerepét is, akik képesek önkénteseket fogadni, és ezzel mindenki számára lehetővé teszik az önkéntesség megtapasztalását.

Ez az eszköztár kifejezetten az EU partnerországok humanitárius területen dolgozó szervezeteihez szól, akik készek jól képzett és felkészült EU Aid önkénteseket fogadni. Segítségnek szánjuk ahhoz, hogy ezek a szervezetek képesítést, jogosítványokat kapjanak az önkéntesek fogadásához.

A kiadványban a humanitárius alapelvektől az EU szabályokon keresztül az önkéntes-szervezésig minden információ megtalálható ahhoz, hogy jogosítványt szerezhessen fogadó szervezetként, humanitárius segítséget nyújtson a szükségét szenvedő csoportoknak és támogassa a helyi közösséget rugalmas ellenálló-képessége és kapacitás növelésében, mindezt az EU Aid Volunteers Kezdeményezés keretében.

Dina Taddia

A GVC elnöke

2016 november

TARTALOMJEGYZÉK

	BEVEZETŐ A KIADVÁNYHOZ	4
	1 • Humanitárius alapelvek	5
	2 • Kompetenciák	8
	2a • A kompetenciák keretrendszere	8
	2b • Kompetencialista	11
	3 • Szabályok és rendeletek	13
	3a • Az EU Aid önkénteseire vonatkozó EU-s szabályok és rendeletek	13
	3b • EU-rendeletek táblázata	15
	3c • Vonatkozó nemzeti rendelkezések és normák	16
	4 • A küldő és fogadó szervezetek közötti partneri együttműködésre vonatkozó normatív szabályok	19
	5 • Az önkéntesek/személyzet harmadik való kiküldése és menedzselése, abba a felügyeletet, támogatást és betanítást is beleértve	21

	6 • Kiértékelés	27
	6a • A bevetés helyszínéül szolgáló országra jellemző kiszolgáltatottság és kockázat kiértékelése	27
	6b • Összetett szükségletfelmérés	31
	7 • Katasztrófák kockázatának csökkentése (Disaster Risk Reduction – DDR)	33
	8 • A szükségenyhítés, a rehabilitáció és a fejlesztés összekapcsolása (Linking Relief, Rehabilitation and Development – LRRD)	38
	9 • Nyilvánosság előtti láthatóság és kommunikáció	41
	10 • Gender és életkor	42
	HIVATKOZÁSOK LISTÁJA	44

BEVEZETŐ A KIADVÁNYHOZ

Mit jelent az EU Aid Volunteers Kezdeményezés?

Az Európai Unió– EU Aid Volunteers Kezdeményezése az Európai Unió szükségleteken alapuló humanitárius segélyezés végzésére szolgáló kapacitásának erősítésére összpontosít. Azáltal, hogy igen sokféle háttérből jövő és sokféle szaktudással rendelkező európai polgároknak és hosszabb ideje Európában élőknek nyújt szakmai támogatást abban, hogy, betudjanak kapcsolódni humanitárius segélyezési projektekbe, támogatni tudják szükségleteken alapuló humanitárius segélyellátás biztosítását és önkéntesi munkára nyíló lehetőségekbe tudjanak bekapcsolódni személyes részvétel vagy online önkénteskedés révén.

Ez a kiadvány azzal a céllal lett megszerkesztve, hogy küldő és fogadó szervezeteket támogasson az EU Aid Volunteers programban való részvételük különféle vonatkozásaival kapcsolatban. Ez az útmutató lefedi a EU Aid Volunteers Kezdeményezés kulcsfontosságú vonatkozásait, az önkéntesek menedzselését és azokat az eszközöket, amelyek a katasztrófától sújtott helyi közösségek képességeit és ellenálló képességének növelését szolgálják.

Mi található ebben a kiadványban?

Ennek a dokumentumnak az a célja, hogy olyan segédlet legyen, amely 10 témáról/eszközzel ad útmutatást a humanitárius alapelvektől kezdve a hozzáértés terén biztosítandó keretrendszerig és a nyilvánosság számára való láthatóságig. Minden fejezet tartalmaz egy rövid magyarázatot az általa tárgyalt témával kapcsolatban, EU-s útmutatókra való hivatkozásokat, az EU Aid Volunteers Kezdeményezés gyakorlati kivitelezésére vonatkozó referenciaanyagokat, és bizonyos esetekben olyan ellenőrzőlistákat, amelyek a szükséges tevékenységek napi megvalósításában nyújtanak útmutatást és támogatást az érintett szervezeteknek.

Hogyan kell ezt az útmutatót használni?

Ezt az útmutatót úgy van megalkotva, hogy különböző tudásszintekhez lehessen alkalmazni, a kezdőtől egészen a haladóig. Kezdőszintű tudással rendelkező felhasználók az egyes eszközöket használhatják a tárgyalt témával kapcsolatos alapvető információk elsajátítására; az előrehaladottabb tudásúak pedig az egy adott témával kapcsolatos legfrissebb információkat tartalmazó és további információforrások megtalálását segítő referenciaanyagként vehetik igénybe az eszközöket. Igazság szerint minden eszköz tartalmaz további forrásokhoz és anyagokhoz vezető hivatkozásokat arra az esetre, ha részletesebb információra lenne szükség.

A 3b, 3c, 4 és 5 számú fejezetek ellenőrzőlistát is tartalmaznak, amelynek a segítségével kideríthetjük, hogy mely EU-s rendeletekben és cikkekben található részletesebb információt, és megbizonyosodhatunk róla, hogy ki egy-egy adott tevékenység felelőse.

1. HUMANITÁRIUS ALAPELVEK

A humanitárius alapelvek a nemzetközi humanitárius jogban gyökereznek¹. Szűkebb értelemben azokat alapelveket nevezzük így, melyek a humanitárius tevékenységet végzők munkáját alapozzák meg.² (Mackintosh, 2000). Ezek közé az alapelvek közé széles körben elfogadott vélemény szerint a következők tartoznak:

- **Emberiség**, amely alatt az értendő, hogy az emberi szenvedésen igyekezni kell segíteni, akárhol is találkozunk azzal, különös tekintettel a legkiszolgáltatottabbakra.
- **Semlegesség**, amely alatt az értendő, hogy fegyveres összeütközés vagy egyéb konfliktus esetén a humanitárius segítségnyújtás nem részesítheti előnyben egyik oldalt sem.
- **Elfogulatlanság**, amely alatt az értendő, hogy a humanitárius segítséget diszkrimináció nélkül, kizárólag az arra való rászorultság alapján szabad nyújtani.
- **Függetlenség**, amely a humanitárius célkitűzéseknek a politikai, gazdasági, katonai vagy egyéb célkitűzésektől való autonómiáját jelenti.

Ezek az alapelvek a polgári lakosság háború idején való védelméről szóló 1949-es negyedik genfi egyezményen, valamint az 1977-es és 2005-ös kiegészítő jegyzőkönyveken alapulnak. Az ENSZ valamennyi tagállama elkötelezte magát irántuk az 1949-es Genfi Egyezmény ratifikálásával³.

A humanitárius alapelveket két közgyűlési határozat öntötte hivatalosan formába. Az első három alapelv (emberiség, semlegesség és elfogulatlanság) az 1991-ben elfogadott 46/182-es Közgyűlési Határozat tűzi zászlajára. Az 58/114-es Közgyűlési Határozat (2004) a humanitárius cselekvés alapját képező negyedik kulcsfontosságú elvként hozzáadta

1 - A nemzetközi humanitárius jog (International humanitarian law – IHL) olyan szabályok összessége, amelyek a fegyveres konfliktusok civil lakosságra gyakorolt hatásait igyekeznek mérsékelni. Az államokra és nem állami érintettekre fegyveres konfliktusok idején háruló elvárásokat részletezi. Ezek a törvények alapvető dolgokat határoznak meg, mint például a humanitárius segítségben való részesülést jogát, a civilek – köztük az egészségügyi és humanitárius dolgozók – védelmét, és a menekültek, foglyok, sebesültek és betegek védelmi jogait. Az IHL hatálya kiterjed a humanitárius segítségnyújtásra és a civilek védelmére, és a polgári lakosság háború idején való védelméről szóló 1949-es negyedik genfi egyezményen, valamint az 1977-es és 2005-ös kiegészítő jegyzőkönyveken alapul. Bizonyos, a szerződési jogn túlmenő kötelezettségek is a nemzetközi szokásjog részévé váltak, vagyis törvényként elfogadott állami gyakorlaton alapulnak. Ezek közé tartoznak a humanitárius segély gyors és akadálytalan áthaladásának biztosítására és a humanitárius segítségnyújtást végző személyzet mozgásának szabadságára vonatkozó szabályok.

2 - Mackintosh, 2000, The Principles of Humanitarian Action in International Humanitarian Law <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/305.pdf>

3 - DG ECHO, 2015, International humanitarian law,

http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/international-humanitarian-law_en

ehhez a függetlenséget. A Közgyűlés több ízben ismételten megerősítette, hogy mennyire fontos ezen alapelveknek a humanitárius segítségnyújtás keretein belüli előmozdítása és tiszteletben tartása⁴.

Az EU és a humanitárius segítségnyújtás

Az Európai Unió, annak tagállamaival együtt, a világ vezető humanitárius segélyadományozója. Több, mint 80 országot felölelő területen biztosít segélyt a legkiszolgáltatottabb embereknek. 2014-ben hozzávetőlegesen 121 millió természeti vagy emberi eredetű katasztrófától sújtott ember kapott segítséget. 2014-ben és 2015-ben az EU 1,27 milliárd EUR körüli nagyságrendű segítségnyújtásra vállalt kötelezettséget⁵.

Az EU szükségleteken alapuló humanitárius gyorssegélyt biztosít a Humanitárius Segélyezési és Polgári Védelmi eszközein keresztül. A segélyezés e módjának koordinálását az Európai Polgári Védelem és Humanitárius Segítségnyújtási Műveletek Főigazgatósága (ECHO) végzi. Az EU-tól érkező humanitárius segítség teljesen a szükségleteken alapul és közvetlenül a kiszolgáltatott helyzetbe került emberekhez kerül, állampolgárságtól, vallásuktól, nemüktől, etnikai hovatartozásuktól vagy politikai kötődésüktől függetlenül. Az EU a nemzetközi humanitárius elvek alapján cselekszik, amelyeket a humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos európai konszenzus (*European Consensus on Humanitarian Aid*) szentesít.

A humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos európai konszenzus

Az A humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos európai konszenzus⁶ kulcsfontosságú politikai referenciadokumentum az Európai Unió humanitárius segélyezéssel kapcsolatos megközelítéséről. 2007-ben írta alá az Európai Tanács, az Európai Parlament és az Európai Bizottság. A Konszenzus körvonalazza a humanitárius válságokra adott válaszingtezkedéseknél alkalmazandó politikai irányelvek kereteit az EU számára, és kijelöli az EU cselekvésének paramétereit (miért, hogyan és mikor).

A dokumentum az EU humanitárius válaszingtezkedéseinek összehangoltságán, eredményességén és minőségén igyekszik javítani. Ezen felül a humanitárius cselekvés általános érvényű célkitűzéseit is újra leszögezi: az élet védelmét, a szenvedés megelőzését és enyhítését, valamint az emberi méltóságnak a természeti vagy emberi eredetű katasztrófák árnyékában való megőrzésében nyújtott segítséget.

A dokumentum részletezi, hogy az EU országai és intézményei megegyeznek abban, hogy összehangoltan és egymást kiegészítő módon dolgoznak, és támogatják az Egyesült Nemzetek általában vett koordinációs szerepét. A dokumentum az előirányzott tennivalót is megjelöli,

4 - UN OCHA, 2012, OCHA on message: Humanitarian Principles

5 - DG ECHO Factsheet Humanitarian Aid,

http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/thematic/humanitarian_aid_en.pdf

6 - DG ECHO, 2016, European Consensus on Humanitarian Aid,

http://ec.europa.eu/echo/who/humanitarian-aid-and-civil-protection/european-consensus_en/

mint például a felkészültséget és a katasztrófakockázat csökkentését, a sürgősségi válaszlépéseket, az elhúzódó válságokban nyújtandó segítséget, a helyreállítás korai szakaszát és a fejlesztési partnerek munkájához való kapcsolódást. A Konszenzus a polgári védelmi képességek és katonai eszközök használatának módozatait is megadja.

A Konszenzus Intézkedési Tervét a 2008-2013-as időszakra fogadták el. A tervet 2014-ben kiértékeltek, ami megerősítette ezen megközelítés fenntartásának indokoltságát és szükségességét.

2015-ben új Kivitelezési Tervet⁷ véglegesítettek, amely e három dolognak biztosít elsőbbséget:

- **A humanitárius alapelvek és a Nemzetközi Humanitárius Jog melletti kiállás.** Az elviekben következetes megközelítés fenntartását alapvető fontosságúnak tartja a szükségben lévő népességcsoportok eléréséhez és annak biztosításához, hogy a segítséget szenvedő emberek segítséghez jutnak. Ezért a Bizottság, a Tagállamokkal egyeztetve kitart abban, hogy még jobban ragaszkodik az elviekben következetes humanitárius cselekvéshez, és biztosítja, hogy humanitárius ténykedése el legyen választva a politikai, gazdasági, katonai és egyéb célkitűzésektől.
- **Erősebben szükségletalapú megközelítés.** Ma, amikor a humanitárius szükségletek egyre növekszenek, és a humanitárius tevékenységet végző rendszer egyre jobban túl van feszítve, minden korábbinál fontosabb azokat elérni, akik a legnagyobb szükségben vannak. Ezért az EU-t és tagállamait az egyik legjobban foglalkoztató kérdéssé a segélyezés eredményessége vált. A bizonyítékokra épülő és kellő információk alapjántőkéletesített döntések kulcsfontosságúak az EU általában vett humanitárius segélymunkáját jellemző eredményesség, minőség és elszámoltathatóság javításában.
- **A koordináció és az összehangoltság erősítése.** Kulcsfontosságú a jobb koordináció, valamint az alkalmazandó irányelvekben és tényleges segélyakciók során megvalósuló együttműködés erősítése a humanitárius, fejlesztési, klímaügyi és katasztrófakockázat-kezelő munkát végző szereplők között, ebbe az alkalmazkodóképességet is beleértve. Ennek velejárói a rendszeres stratégiai, az irányelveket érintő, valamint operatív eszmecserék, amelyekbe beletartozik a közös elemző- és tervezőmunka, fontossági sorrend felállítása és finanszírozás valamennyi ilyen szereplő között mind EU-s, mind nemzeti szinten egyaránt.

Ez a három prioritás áll azoknak az ajánlásoknak a középpontjában, amelyeket a Bizottság a 2016-os Humanitárius Világ-csúcstalálkozó során előterjesztett⁸.

7 - EU Commission, Commission Staff Working Document, 2015, Implementation Plan of the European Consensus on Humanitarian Aid,

http://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/2015_Consensus_Implementation_Plan_en.pdf

8 - DG ECHO, 2016, World Humanitarian Summit. ECHO Factsheets,

http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/thematic/whs_en.pdf

2. KOMPETENCIÁK

2a • A KOMPETENCIÁK KERETRENDSZERE

A humanitárius dolgozók igen komplex környezeti feltételek között végzik munkájukat, ahol kihívást jelentő helyzetek széles skálájával kell megbirkózniuk rendkívül nagy nyomás alatt, ha eredményt akarnak elérni. A hatékonyság esetükben többet jelent adott feladatok elvégzésénél. A megfelelő személyzet összeválogatása és annak megfelelő irányítása mindennél előbbre való, és az ilyen szervezetek számára fontos, hogy megfelelő irányítási rendszer legyen náluk bevezetve. Ez az önkéntesek kiválasztására és irányítására is vonatkozik. A kompetenciákról szóló keretrendszer hasznos eszköz lehet e szervezetek támogatásában. Ezeket a keretrendszereket úgy építették fel, hogy segítségükkel tisztázni lehessen, hogy milyen viselkedés várható el a munkatársaktól, és hogy hogyan kell majd azzal elszámolniuk. Ezen kérdések minél hatékonyabb tisztázásától az egyéni teljesítménynek és a szervezeti szintű eredményességnek a javulása várható¹.

A kompetenciák keretrendszere használatban van az EU intézményeinél; és különféle, önkénteseket foglalkoztató programokban, többek között az EUAV kezdeményezés esetében is alkalmazzák. Amint azt a 1398/2014² számú EU-rendeletből megtudhatjuk, a *European Reference Framework on Key Competences for Lifelong Learning* ('Az élethosszig tartó tanulás kulcskompetenciáinak európai ajánlás') úgy határozza meg a kompetencia fogalmát, mint ismeretek, készségek és attitűdök adott háttér összefüggéseknek megfelelő kombinációját, amelyek lehetővé teszik, hogy az EUAV kezdeményezés önkéntesei hozzájáruljanak a szükségletalapú humanitárius segítségnyújtáshoz.

A kompetencia-keretrendszerek felvázolják azokat a kompetenciákat, amelyek a feladat elvégzését lehetővé tévő eredményes munkához szükségesek, és magatartási határokat szabnak. Ezeket a keretrendszereket szervezési folyamatok széles köre esetében lehet irányítási segédeszközként használni, amint azt az alábbi diagram mutatja.

1 - People In Aid, 2007, Behaviours which lead to effective performance in Humanitarian Response: A review of the use and effectiveness of competency frameworks within the Humanitarian Sector
<http://euhap.eu/upload/2014/06/people-in-aid-behaviours-which-lead-to-effective-performance-in-humanitarian-response-2007.pdf>

2 - A BIZOTTSÁG 1398/2014/EU FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE (2014. október 24.),
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1398&from=EN>

1. ábra.

1.

KOMPETENCIA-KERETRENDSZER

A szervezési folyamatok támasztópilléreként szolgál a magas szintű kompetenciával rendelkező emberek felvétele és kiképzése érdekében, amint azt a szervezet kívánt irányra megköveteli

TOBORZÁS ÉS KIVÁLASZTÁS

- A teljesítményre és nem az állás tartalmára összpontosít
- Kiértékelő központok
- A kompetenciátípusok jövőbeli keresletét összeegyezteti a kínálattal
- A képesítésen és rendelkezésre álláson túlra, a jelentkező magatartását veszi figyelembe

TELJESÍTMÉNYFEJLESZTÉS

- Információt szolgáltat a menedzsment fejlesztéséhez & a tanulást kívánó helyzetekhez
- Biztosítja a világos érthetőséget a nemzeti szintű személyzet számára
- Meghatározza a tanulási szükségleteket
- Viszonyítási pontokat szolgáltat a teljesítméyméréshez
- Serkenti a résztvevő-központú tanulást
- Információt szolgáltat belső/külső

A JAVADALMAZÁS KEZELÉSE

- A teljesítménnyel összhangban levő bérezés
- A végzett munka kiértékelése

TELJESÍTMÉNYMENDZSMENT

- A kompetenciák mértéke a megegyezések megfelelően
- Világos iránymutatókat ad arra nézve, hogy a célkitűzéseket hogyan lehet elérni
- Kifejti, hogy mely magatartásformák elfogadhatóak, és melyek nem
- Meghatározza a teljesítményben elérhető szinteket

A munkatársak kompetenciaalapú irányítása³

A 1398/2014⁴ számú EU-rendelet világosan értésünkre adja, hogy az EU Aid önkénteseinél használandó kompetencia-keretrendszernek három szempontból kell mérhetőnek lennie: (a) Átlós kompetenciák; (b) Konkrét kompetenciák; és (c) Technikai kompetenciák. Ezeket a következőképpen határozzuk meg: az „Átlós kompetenciák” olyan kompetenciák, amelyeket az önkéntesi és alkalmazotti munka sok területén megkívánnak, és amelyek nem sajátosan a humanitárius segélyezésre jellemzőek; a „Konkrét kompetenciák” azok, amelyeket az EU Aid volunteers kezdeményezés és a humanitárius segélyezés tágabb értelemben megkí-

3 - People In Aid, 2007, Behaviours which lead to effective performance in Humanitarian Response: A review of the use and effectiveness of competency frameworks within the Humanitarian Sector
<http://euhap.eu/upload/2014/06/people-in-aid-behaviours-which-lead-to-effective-performance-in-humanitarian-response-2007.pdf>

4 - Európai Bizottság, A Bizottság 1398/2014/EU Felhatalmazáson Alapuló Rendelete (2014. október 24.),
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1398&from=EN>

ván; a „Technikai kompetenciák” pedig azok, amelyek a humanitárius segélyezéssel összefüggésben szerepet játszó szakismeretekből származnak.

A 1398/2014 számú EU-rendeletből azt is megtudjuk, hogy a kompetencia-keretrendszer az alábbi két csoport jellegzetességeihez van igazítva: (a) kezdő szakemberek, különösen azok, akik nemrég diplomáztak és kevesebb, mint öt év hivatásos gyakorlat, valamint kevesebb, mint öt évnyi, humanitárius tevékenységben szerzett tapasztalat áll a hátuk mögött; és (b) gyakorlott szakemberek, akiknek legalább öt évnyi felelős beosztásban vagy szakértőként eltöltött hivatásos tapasztalata van. A kompetenciák keretrendszere mindkét esetben támogatni fogja azt a folyamatos személyes fejlődést, amelyen az EU Aid önkéntesei átmennek a kezdeményezésben való részvételük különböző szakaszaiban, és mérni fogja előrehaladásukat.

A 1398/2014 számú EU-rendelet tudatja, hogy az érintett szervezeteknek rendelkezniük kell olyan tan- és fejlesztési tervvel, amely megfogalmazza azokat a tanulási eredményeket⁵, melyeket az EU Aid önkénteseitől elvárnak, és információt kell szolgáltatniuk arról, hogy az EU Aid önkénteseitől milyen kompetenciákra, tanulási szükségletekre és eredményekre számíthatnak az EU Aid Volunteers kezdeményezés való részvételük különböző szakaszai során.

Az alábbi információknak szerepelniük kell a tan- és fejlesztési tervben:

1. Az EU Aid önkéntesről szóló alapinformációk;
2. Alapvető információk az önkéntes kihelyezéséről, és az elvégzendő feladatok leírása;
3. A kompetencia-keretrendszerben kifejtett kompetenciák, és az önkéntes teljesítményének és tanulási eredményeinek ezek szerinti kiértékelése;
4. Tanulási szükségletek és tervbe vett fejlesztési tevékenységek, ahol szükséges;
5. A képzés vagy kihelyezés során látogatott tanfolyamok; és
6. Egyéb lényegbevágó információk.

A tan- és fejlesztési terv különböző elemeinek használata az EU Aid önkéntesek egyéni szükségleteitől és törekvéseitől fog függeni, és rendszeresen frissítve lesz, többek között a következő lépcsőfokok során is: Kiválasztás; Képzés, abba a gyakornoki kihelyezést is beleértve, ha lényegbevágó; terepre küldés; Terepen végzet önkéntes munka utáni kikérés, ha lényegbevágó.

A 1398/2014 számú EU-rendelet kompetencialistát ad meg az EU Aid volunteers Kezdeményezés számára (lásd a 2b számú eszközt).

5 - „Tanulási eredmény: az Európai Képesítési Keretrendszerben szereplő fogalommeghatározásnak megfelelően a tudás, készségek és kompetencia szempontjából meghatározott megállapítások arra vonatkozóan, hogy a tanuló egy tanulási folyamat befejezésekor mit tud, ért és képes elvégezni.” Európai Bizottság, A Bizottság 1398/2014/EU Felhatalmazáson Alapuló Rendelete (2014. október 24.), 2. cikk.

2B • KOMPETENCIALISTA¹

Az alább megjelölt kompetenciák a 1398/2014 számú EU-rendeletből vannak, amely az EU Aid Volunteers (EUAV) kezdeményezéshez szükséges kompetenciákat adja meg. Kérjük, vegye figyelembe, hogy a lista a teljesség igénye nélkül készült.

A kompetenciák keretrendszere

Átlós kompetenciák, amelyeket az önkéntesi és alkalmazotti munka sok területén megkívánnak, és amelyek nem sajátosságosan a humanitárius segélyezési területre jellemzőek

1. Együttműködési kapcsolatok létesítése és fenntartása

1.1 - Másokkal való együttes munka: különböző munkakörülményekhez való alkalmazkodás képessége; proaktív hozzájárulás a csapat célkitűzéseinek eléréséhez; konstruktív cselekvés kezdeményezése az esetlegesen felmerülő konfliktusok megoldása érdekében.

1.2 - Kommunikáció: a csapat többi tagjával és a csapatba nem tartozókkal folytatott hatékony kommunikáció; a kommunikációs eszközök helyi háttérhez és szituációhoz alkalmazott készletének használata.

2. Önkéntesi mentalitás: az önkénteskedés olyan munkaként való szemlélése, mint amit érdemes csinálni; az önkénteskedés és aktív állampolgári magatartás fogalmának és társadalomban betöltött szerepének megértése; a feladatok iránti elkötelezettség, és azoknak az adott személy képességei szerinti legjobb végrehajtása.

3. Önmenedzselés nagy nyomással járó és változó környezetben

3.1 - Tudatos viselkedés és alkalmazkodóképesség: a stresszel való megbirkózás és a nehézségek leküzdésének képessége; olyan életkörülményekhez való alkalmazkodás képessége, ahol az erőforrások nagyon korlátozottak és a kényelmi szint nagyon alacsony; változó helyzetekhez és kényszerítő körülményekhez való nyugodt alkalmazkodás és azokra való konstruktív reagálás; a személyes erősségekkel és korlátokkal való tudatos szembenézés.

3.2 - Autonómia: a munkahelyi és szabadidős tevékenységek autonóm megszervezése; a saját felelőssége alá tartozó dolgok korlátozottságának felismerése, és indokolt esetben magasabb beosztású, felelős személynek való jelentéstétel.

3.3 - Önnön elvárásainak kezelése: a szervezethez való személyes hozzájárulásáról alkotott reális kép.

3.4 - Kultúráközi tudatosság: kulturális sztereotípiák elkerülése; a kulturális különbségek felkarolása iránti nyitottság; más kultúrák iránti tisztelet és a nem verbális kommunikációra

¹ - Európai Bizottság, A Bizottság 1398/2014/EU Felhatalmazáson Alapuló Rendelete (2014. október 24.), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1398&from=EN>

fordított figyelem multikulturális közegben; empátia és érzékenység tanúsítása.

4. Vezetői erények felmutatása: a csapat más tagjainak a feladat végzésére való motiválása; az munkatársak felhatalmazása saját cselekvési körükön belüli felelősségvállalásra; visszajelzés szolgáltatása és mások eredményekhez való hozzájárulásának elismerése; olyan döntések, amelyek tükrözik egy adott lépés annak sürgősségéhez képesti kockázati szintjét.

5. Eredmények elérése

5.1 - Az adott tevékenység azonnali céljai és a kapacitásépítés tekintetében észlelhető haladás elérése és kommunikálása: proaktív hozzáállás felmutatása; az eredmények fenntarthatóságának biztosításához szükséges kritikus előrelépések beazonosítása; az eredmények hatékony kommunikálása; a megoldások keresése; lépések megtétele bármilyen esetleg fölmerülő konfliktus megoldására. Ha valamilyen konkrét kapacitásépítési szerep hárul rá: szervezeti kapacitás olyan körülmények közötti építésére szolgáló sokféle módszer ismerete és alkalmazása, ahol korlátozottak az erőforrások; szükségletek felmérésére szolgáló módszerek ismerete és alkalmazása.

5.2 - Elszámoltathatóság: az eredmények időben való elérésére történő összpontosítás; visszajelzés igénylése és cselekvés az érkező visszajelzés alapján.

A humanitárius segélyezéssel összefüggésben szerepet játszó szakismeretek által nyújtott technikai kompetenciák

Az EU Aid önkénteseinek a következő típusú kompetenciákra lehet szüksége (a teljesség igénye nélkül): pénzügyek és könyvelés; jogi jártasság; projektmenedzsment és -adminisztráció; kommunikáció; logisztika és szállítás; humánerőforrás-menedzsment és oktatás; szervezetfejlesztés és kapacitásépítés; víz- és közegészségügy; élelmiszerek, táplálkozás és egészség; külső és belső menekültek; nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kérdéseket gyermekvédelem; a szükségnyhítés, rehabilitáció és fejlesztés összekapcsolása; katasztrófabiztonság kezelése; a rugalmas ellenálló-képesség fejlesztése; kockázat- és sebezhetőség-felmérés; éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás; figyelemfelkeltő tevékenység és oktatás; közösségalapú fejlesztés; katasztrófabiztonság és előre ki nem számítható eseményekre való válaszképesség; egészségügyi és mentőorvosi szolgáltatások; mérnöki munka; önkéntesek menedzselése.

3. SZABÁLYOK ÉS RENDELETEK

3A • AZ EU AID ÖNKÉNTESEIRE VONATKOZÓ EU-S SZABÁLYOK ÉS RENDELETEK

Több EU-s szabály és rendelet vonatkozik az EU Segélyezési Kezdeményezésében részt vevő önkéntesekre. Alább közlünk egy listát az Aid EU önkéntesi honlapján¹ található alapvető jogszabályokról tartalmuk rövid összefoglalásával együtt:

1. Az Európai Parlament és Tanács 2014. április 3-i, 375/2014² számú rendelete alapján léterjön az Európai Önkéntes Humanitárius Segélyezési Hadtest (az „EU Aid Volunteers Kezdeményezés”).

Ez a rendelet lefekteti az EU Aid Volunteers Kezdeményezésének működésére és a pénzügyi segítség nyújtására vonatkozó szabályokat és ügyrendi folyamatokat. A rendelet vonatkozik: a) az EU Aid önkénteseinek kiválasztására, kiképzésére és bevetésére, b) az EU Aid önkénteseinek támogatására, népszerűsítésére és bevetésük előkészítésére szolgáló tevékenységekre, c) az Unión belüli és kívüli, a fogadó szervezet humanitárius segélyeket harmadik országban fogadó kapacitásának építését szolgáló tevékenységekre.

Az alábbi cikkelyek a fogadó szervezet számára különösen fontosak: az 5. cikkely meghatározza a kezdeményezés általános alapelveit; a 7. cikkely operatív célkitűzéseket jelöl ki; a 9. cikkely normákat eljárási szabályokat; a 11. cikkely az önkéntesek azonosításának és kiválasztásának folyamatát; a 14. cikkely az önkéntesek harmadik országban való bevetésének menetét, és konkrétan leszögezi, hogy: A bevetésnek a fogadó szervezet által helyi szinten kifejezésre juttatott valóságos szükségleteket kell kielégítenie; Az akkreditált küldő szervezetek biztosítják a 9. cikkelyben hivatkozott normák és eljárási szabályok követését, és kijelentik, hogy az EU Aid önkénteseinek nem vetik be nemzetközi vagy nem nemzetközi fegyveres konfliktusok hadszínterén folyó segélyműveletekben; az akkreditált küldő szervezetek a 23. cikkellyel összhangban értesítik a tagállamok és egyéb résztvevő országok megfelelő nemzeti hatóságait, mielőtt azok valamely állampolgárát, a 9. cikkelyben hivatkozott normáknak és eljárási szabályoknak megfelelően, EU Aid önkénteseit bevetnék; Az EU Aid önkéntesek szerepét és bevetésük konkrét feltételeit a fogadó szervezettel folytatott szoros konzultációban létrejövő, a küldő szervezet és az EU Aid önkéntesek közötti szerződés rögzíti, amely tartalmazza az EU Aid önkéntesek jogait, kötelezettségeit és feladatait, valamint bevetésük időtartamát és helyszínét; A fogadó szervezet részéről minden EU Aid önkénteshez rendelni kell egy kijelölt mentort, aki a bevetés során felügyeli és támogatja az EU Aid önkéntest.

1 - EU Aid Volunteers, Find out more, http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/eu-aid-volunteers_en

2 - Európai Parlament és Európai Unió Tanácsa, Az Európai Parlament és Tanács 375/2014/EU RENDELETE (2014. április 3.), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0375&from=EN>

2. Az Európai Bizottság 2014. november 20-i, 1244/2014³ számú végrehajtási utasítása, amely lefekteti a fenti, 375/2014 számú EU-rendelet végrehajtásának szabályait.

Ez az utasítás a következő kérdésekkel kapcsolatban állít fel szabályokat a 375/2014 számú EU-rendelet végrehajtására: a) az önkéntesjelöltek azonosítása, kiválasztása és bevetés előtt szükséges felkészítése során követendő eljárások; b) a képzési program és az önkéntesjelöltek terpre bevetésre való készenlétének felmérésére szolgáló eljárás; c) az EU Aid önkéntesek harmadik országokban való bevetése és menedzselése (ide értve a terepmunka alatti felügyeletet, a betanítást, a mentorálást, a további képzést, a szükséges munkakörülményeket, a bevetés utáni támogatást); d) az önkéntesek biztosítási szerződéssel és megfelelő életkörülményekkel való ellátása, ideértve a létfenntartás, szállás, szállítás és egyéb szükséges költségek fedezését; e) a bevetés előtt, közben és után követendő eljárások az ellátási kötelezettség és a megfelelő biztonsági intézkedések biztosítása érdekében, ideértve az egészségügyi evakuációs protokollokat és olyan biztonsági terveket, amelyek lefedik a vészhelyzetben harmadik országból történő evakuálást, ebbe beleértve a nemzeti hatóságokkal fenntartott kapcsolathoz szükséges eljárásokat; f) az Eu Aid önkéntesek egyéni teljesítmény ellenőrzésére és kiértékelésére szolgáló eljárások; g) akkreditációs mechanizmus, amely biztosítja, hogy a küldő szervezetek követik a 375/2014 számú EU-rendelet 9. cikkelyében hivatkozott normákat és eljárási szabályokat, és egy külön akkreditációs mechanizmus a fogadó szervezetek számára.

3. Az Európai Bizottság 2014 október 24-i, 1398/2014⁴ számú, felhatalmazáson alapuló rendelete, amely lefekteti az önkéntesjelöltekre és Eu Aid önkéntesekre vonatkozó normákat. Ez a rendelet a következő kérdésekkel kapcsolatban fektet le az önkéntes jelöltekre és Eu Aid önkéntesekre vonatkozó szabályokat: a) az önkéntesek azonosításhoz, kiválasztáshoz és alacsonyabb vagy magasabb beosztású szakemberként való felkészítéshez használt kompetencia-keretrendszer; b) olyan kikötések, amelyek egyenlő esélyeket és diszkriminációmentességet biztosítanak az azonosítási és kiválasztási folyamat során; c) annak biztosítására szolgáló kikötések, hogy a küldő és fogadó szervezetek követik a vonatkozó nemzeti és uniós törvényeket, valamint a fogadó ország törvényeit; d) a küldő és a fogadó szervezetek közötti partnerséget szabályozó normák; és e) az Eu Aid önkéntesek által megszerzett készségeknek és kompetenciáknak a már létező, ide vonatkozó uniós kezdeményezésekkel összhangban való elismerésére szolgáló kikötések.

3 - Európai Bizottság, A Bizottság 1244/2014/EU Végrehajtási Rendelete (2014. november 20.), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1244&from=EN>

4 - Európai Bizottság, A Bizottság 1398/2014/EU Felhatalmazáson Alapuló Rendelete (2014. október 24.), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1398&from=EN>

3B • EU-RENDELETEK TÁBLÁZATA

ÚTMUTATÓ AZ EU ÖNKÉNTESK KIVÁLASZTÁSÁRÓL, BEVETÉSÉRŐL ÉS MENEDEZSELÉSÉRŐL SZÓLÓ RENDELETEIHEZ	A 375/2014 számú EU-rendelet	Az EU-Bizottság 1244/2014 számú végrehajtási utasítása	Az EU-Bizottság 1398/2014 számú, felhatalmazáson alapuló rendelete
Az önkéntesek azonosítása, kiválasztása és bevetés előtti felkészítése.	11. cikk	3., 4. cikk	23. cikk
Azok a kikötések, amelyek egyenlő esélyeket és diszkriminációmentességet biztosítanak az azonosítási és kiválasztási folyamat során.	9. cikk	3. cikk	11., 12. cikk
Az EU Aid önkéntesek harmadik országokban való bevetése és menedzselése .	9. cikk	16., 18. cikk	14., 23. cikk
Az önkéntesek biztosítási szerződéssel és megfelelő életkörülményekkel való ellátása, ideértve a létfenntartás, szállás, szállítás és egyéb szükséges költségek fedezését.		24., 25., 26., 27. cikk	13. cikk
A bevetés előtt, közben és után követendő eljárások az ellátási kötelezettség és a megfelelő biztonsági intézkedések biztosítása érdekében, ideértve az egészségügyi evakuációs protokollokat és olyan biztonsági terveket, amelyek lefedik a vészhelyzetben harmadik országból történő evakuálást, ebbe beleértve a nemzeti hatóságokkal fenntartott kapcsolathoz szükséges eljárásokat.	9. cikk	28. cikk, I. melléklet	17. cikk
Az önkéntesek azonosításhoz, kiválasztáshoz és alacsonyabb vagy magasabb beosztású szakemberként való felkészítéshez használt kompetencia-keretrendszer .	9. cikk	2., 6., 9. cikk, I. melléklet	3. cikk, I. melléklet
Annak biztosítására szolgáló kikötések, hogy a küldő és fogadó szervezetek követik a vonatkozó nemzeti és uniós törvényeket , valamint a fogadó ország törvényeit.	9. cikk		13., 14., 15. cikk
Aküldő és a fogadó szervezetek közötti partnerséget szabályozó normák .	9. cikk		8., 9., 10. cikk
Feddhetetlenség, magatartási kódex, garanciák.			17., 18. cikk

3c • VONATKOZÓ NEMZETI RENDELKEZÉSEK ÉS NORMÁK

Ez az eszköz egy egyszerű ellenőrzőlista, amelyet a nemzeti jogszabályok és az EU-rendelkezőknek összehasonlítására lehet használni. Az alábbi táblázatból kideríthető, hogy milyen nemzeti szabályok és törvényi rendelkezések vonatkoznak egy adott területre, és hogy azok hogyan viszonyulnak az alább jelzett EU-normákhoz.

	EU-NORMA
Munkaidő	A rendes munkaidő nem haladhatja meg átlagban a heti 40 órát, amelyet négy hónapos időszakra számítva kell megállapítani. – A túlóráról és a vészhelyzetre vonatkozó munkaidőről az EU Atd önkéntessel kell megállapodni, annak lelki és fizikai jólétét számításba véve. – A túlórának, a vészhelyzetre vonatkozó munkaidőnek és pihenőidőnek összhangban kell lennie a 2003/88/EC (1) ¹ számú irányelv által meghatározott minimális követelményekkel és a vonatkozó nemzeti törvényekkel.
Szabadidős eltávozás	A nemzetközi személyzetre vonatkozó norma, és nem kevesebb, mint havi 2 nap ² .
Biztonságos és egészséges munkakörülményekre vonatkozó normák	Az egészséges és biztonságos munka- és életkörülményekre vonatkozó következő mutatókat kell használni: (a) a körzet elterjedt betegségeinek (melyik terjed a vízzel, melyik emberről emberre, melyiket terjesztik szúnyogok, melyik szezonális) feltérképezése; (b) elérhető és hozzáférhető elsősegély, tűzvédelmi felelősök és szolgáltatások, egészségügyi létesítmények és szakemberek; (c) minden helyszín karbantartási szintje; áramszolgáltatási elérési pontok, világítási, szellőzési, közegészségügyi és higiéniai létesítmények; (d) a járművel karbantartási szintje, rendszeres átvizsgálás és szervizelés, megfelelő felszerelés (mint például rádió adó-vevő, elsősegélykészlet, biztonsági övek, víz, takaró); (e) hozzáférhető és megfelelő minőségű íróasztali hely, székek, számítógépes felszerelés; (f) a szabadidőre és a munkaidőre vonatkozó szabályok; szabadidős tevékenységekre nyíló lehetőségekhez és sportlétesítményekhez, könyvtárakhoz, piacokhoz stb. való hozzáférés; a helyszíncsomópontoktól való távolságával kapcsolatos intézkedések; saját magántérhez, vallási épületekhez való hozzáférés; és (g) egészséggel és biztonsággal kapcsolatos incidensek jelentésére szolgáló mechanizmus és felügyelet. ³

1 - EU Directive 2003/88/EC of the European Parliament and of the Council,

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0088&from=en>

2 - Európai Bizottság, A Bizottság 1244/2014/EU Végrehajtási Rendelete (2014. november 20.),

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1244&from=EN>

3 - Európai Bizottság, A Bizottság 1244/2014/EU Végrehajtási Rendelete (2014. november 20.)

Biztonság menedzsment és evakuálási terv	A biztonságmenedzsmentnek és az evakuálási tervnek tartalmaznia kell legalább a következőket: (a) a küldő szervezet kríziskezelő tisztviselőjéről/csapatáról szóló információt és a megfelelő elérhetőségeket, amelyeket tudatni kell a fogadó szervezettel és az EU-ségélyönkéntessel; (b) a mind a küldő, mind a fogadó szervezetben működő bármilyen, biztonsági kockázatok kezeléséért felelősséget viselő munkacsoport szervezeti felépítését, beleértve az aktuális elérhetőségeket (c) vészhelyzet esetén követendő világos intézkedési terveket, szerep- és felelősségi köröket; (d) biztonsági incidensek jelentésére szolgáló mechanizmust a küldő és fogadó szervezetek számára; (e) evakuálási tervet; (f) egészségügyi evakuálásról gondoskodó rendelkezéseket a 24. cikkely biztosítási szerződésről szóló rendelkezéseivel összhangban; (g) a fogadó szervezet által összeállított, a helyi hátteret számításba vevő információkat, útmutatókat és szabályokat; (h) a küldő szervezet által vezetett rendszeres felülvizsgálatra szolgáló mechanizmust, amelyhez a fogadó szervezet küld friss jelentéseket; (i) forgatókönyvek megtervezését a küldő szervezet szervezésében, amelyhez a fogadó szervezet méri fel a lehetséges biztonsági helyzeteket és teszteli a biztonságmenedzsment és evakuálás tervét; ahol lehetséges, próbagyakorlatokat kell szervezni a küldő és fogadó szervezetek vészforgatókönyv esetén való gördülékeny együttműködésének biztosítására; és (j) az EU Aid önkéntesek testi, eszközeiket érintő és pszichológiai biztonságát szolgáló, a küldő és a fogadó szervezeteknél elérhető támogatást. ⁴
Adók	Bevetés előtt a küldő szervezet tájékoztatja az EU Aid önkéntest minden, a küldő szervezet működési országában és, ha szükséges, a bevetési országban érvényes, a létfenntartási kifizetésekre vonatkozó pénzügyi szabályról. Ha az EU Aid önkéntes nem a küldő szervezet működési országának lakosa, akkor a küldő szervezet tájékoztatja az EU Aid önkéntest arról, hogy köteles a saját lakóhelye szerinti országban érvényes, az ő konkrét helyzetére vonatkozó pénzügyi szabályokat megismerni. ⁵
Biztosítás	Amint azt az EU 1244/2014 számú Végrehajtási Utasítása jelzi, az EU-Bizottság fedezi valamennyi EU Aid önkéntes biztosítási szerződését. Minden EU-Aid önkéntes 100%-os (teljes) biztosítási fedezetet kap a következőkre: (a) egészségügyi és fogászati ellátás; (b) terhesség és gyermekszülés; (c) baleset; (d) visszahonosítás; (e) életbiztosítás; (f) maradó és átmeneti fogyatékoság vagy cselekvőképtelenség; (g) harmadik fél felelőssége; (h) iratok, az utazásra szóló jegyek és személyes holmi elvesztése vagy ellopása; (i) kiegészítő segédkezés. Az összes EU Aid önkéntessel szembeni egyenlő bánásmódot és lefedettséget biztosítandó, a Bizottság beszerzési eljárás keretében egy vagy több biztosítási szolgáltatót is szerződtesse. ⁶

4 - Európai Bizottság, A Bizottság 1244/2014/EU Végrehajtási Rendelete (2014. november 20.),

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1244&from=EN>

5 - Reglamento Delegado (UE) N° 1398/2014 de la Comisión de 24 de octubre de 2014,

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1398&from=EN>

6 - Európai Bizottság, A Bizottság 1244/2014/EU Végrehajtási Rendelete (2014. november 20.)

BIZTONSÁGI ELLENŐRZŐLISTA

Gondoskodjék róla, hogy van biztonságmenedzselési és evakuálási terve, amelybe legalább a következőknek kell beletartoznia:

A küldő szervezet kríziskezelő tisztviselőjéről/capatáról szóló információknak és a megfelelő elérhetőségeknek, amelyekről a fogadó szervezet és az EU-Aid önkéntes is tud.

A mind a küldő, mind a fogadó szervezetben működő bármilyen, biztonsági kockázatok kezeléséért felelősséget viselő munkacsoport szervezeti felépítésének, beleértve az aktuális elérhetőségeket.

Vészhelyzet esetén követendő világos intézkedési terveknek, szerep- és felelősségi köröknek.

Biztonsági incidensek jelentésére szolgáló mechanizmusnak (a küldő és fogadó szervezetek számára).

Evakuálási tervnek.

Egészségügyi evakuálásról gondoskodó rendelkezéseknek a 1244/2014 számú rendelet 24. cikkelyének biztosítási szerződésről szóló rendelkezéseivel összhangban.

(A fogadó szervezet által összeállított,) a helyi hátteret számításba vevő információknak, útmutatóknak és szabályoknak.

A küldő szervezet által végzett rendszeres felülvizsgálatra szolgáló mechanizmusnak, amelyhez a fogadó szervezet küld friss jelentéseket (amint azt az adott országra jellemző körülmények megkívánják).

Forgatókönyvek megtervezésének a küldő szervezet szervezésében, amelyhez a fogadó szervezet méri fel a lehetséges biztonsági helyzeteket és teszteli a biztonságmenedzsment és evakuálás tervét.

Ahol lehetséges, próbagyakorlatokat kell szervezni a küldő és fogadó szervezetek vészforgatókönyv esetén való gördülékeny együttműködésének biztosítására.

A küldő és a fogadó szervezetek által nyújtott, az Eu Aid önkéntesek testi, eszközeiket érintő és pszichológiai biztonságát szolgáló támogatásnak.

4. A KÜLDŐ ÉS FOGADÓ SZERVEZETEK KÖZÖTTI

PARTNERI EGYÜTTMŰKÖDÉSRE VONATKOZÓ NORMATÍV SZABÁLY

A küldő és fogadó szervezetek közötti partneri együttműködést szabályozó normákat az EU 1398/2014¹ számú rendelete jelöli ki.

A partnerség alapelvei

Az EU Aid önkéntes kezdeményezése által folytatott tevékenységnek a következő elveken alapuló, nemzetek fölötti partneri együttműködéseket kell előmozdítania a küldő és fogadó szervezetek között: (a) Egyenlőség; (b) Közösen vallott értékrend és közös célok; (c) Átláthatóság; (d) Felelősség, elszámoltathatóság és megbízhatóság; (e) Kölcsönös bizalom és tisztelet; (f) Egymás kiegészítése, a humanitárius és önkéntesi közösség sokszínűségére való építés a helyi kapacitásépítésre helyezett erős hangsúllyal; (g) Rugalmasság és új körülményekhez való alkalmazhatóság; és (h) Kölcsönösség az erőforrások kiosztásában és a célok kitűzésében.

A partnerség normái

1. Szükségletek felmérése. (Lásd a 6a számú eszközt) A fogadó szervezetnek fel kell mérnie a szükségleteket, ahol indokolt, a küldő szervezettel való együttműködésben, **mielőtt** a küldő és fogadó szervezet **partneri együttműködésre** lépne.

A szükségletek felmérésének **legalább** a következőket kell **tartalmaznia**:

- A bevetési ország **sebezhetőségi** és **kockázati felmérését**, ebbe beleértve az EU Aid önkénteseket érintő biztonsági, utazási és egészségügyi kockázatokat;
- A fogadó szervezetnek az **EU Aid önkéntes fogadásához** rendelkezésre álló pillanatnyi **kapacitását**;
- A fogadó szervezetnél és a helyi közösségnél jelenleg **hiányzó kompetenciák** és **kapacitási területek elemzése, szükségletek** azonosítása és **annak elemzése, hogy hogyan** lehet azokra **a legjobb választ adni**;
- Az **EU Aid önkéntestől** és, ahol lényegbevágó, **a fogadó szervezetnek és a helyi közösségnek** nyújtandó, tervbe vett **kapacitásépítési támogatástól várt hozzáadott érték** elemzése.

2. Az alábbi minimális partnerségi normák betartása érdekében minden partnernek **partnerségi megállapodást kell aláírnia**:

- A partnerségnek a **közösen vallott értékrendről** és **közös célokról** szóló megállapodáson

¹ - Európai Bizottság, A Bizottság 1398/2014/EU Felhatalmazáson Alapuló Rendelete (2014. október 24.), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1398&from=EN>

- kell alapulnia, különös tekintettel az **önkéntesi munkára** és a **humanitárius segélyezésre**;
- b. Világosan meg kell határozni minden partner **hozzáadott értékét** és a rájuk háruló szerepet;
 - c. Minden partnernek egyet kell értenie a partnerség **közös célkitűzéseiről** és **arról, hogy a partnerséget hogyan kell menedzselni**.

Alább adunk egy ellenőrzőlistát azokról a kérdésekről, amelyeket bele kell foglalni a partnerségi megállapodásba. Ezt a küldő és a fogadó szervezet használhatja referenciadokumentumként a partnerségi megállapodás megfogalmazásakor.

A KÜLDŐ ÉS A FOGADÓ SZERVEZETEK KÖZÖTTI PARTNERSÉGI MEGÁLLAPODÁSBA MINIMÁLISAN BEFOGLALANDÓ KÉRDÉSEK ELLENŐRZŐLISTÁJA²

A döntéshozatal menetének módjai és a munkamódszerek.	
A megállapodás pénzügyi vonatkozásai és a pénzügyek kezelése.	
A valamennyi résztvevő között létesítendő kommunikációs csatornák; a küldő szervezet terepen tett látogatásainak és a velük tartandó találkozók gyakorisága.	
Munkaterv és tevékenységek, az ütemtervet is beleértve.	
A feladatok kiosztása, a kezdeményezés kommunikációs terve szerint.	
A partneri együttműködés fölött gyakorolt felügyelet és annak kiértékelése.	
Könyvelés és dokumentáció.	
A szükségletfelmérésnek az EU 1398/2014 számú rendelete 10. cikkének 1. bekezdésében megemlített pontosítása és véglegesítése.	
Az EU Aid önkénteseknek kijelölt feladatok együttes megfogalmazása és kiértékelése.	
Szerep- és felelősségi körök az önkéntes jelöltekre és az EU Aid önkéntesekre való tekintettel az EU Aid önkéntesi kezdeményezésében való részvételük különböző szakaszaiban.	
A panaszok (mind azok, amelyek a partnerségen belül merülnek fel, mind amelyekkel külső felek élnek annak munkája ellen) kezelésére szolgáló eljárások és a partnerek közötti konfliktusok megoldásának módja.	
Partner kilépésének esetére szóló alapelvek és követendő eljárások, annak pénzügyi vonzatai, szerződési folyamányai (ebbe azt is beleértve, ahogyan az EU Aid önkénteseket és az érintett közösségeket érinti).	
Ahol indokolt, a partnerek közötti, szükségletalapú kapacitásépítési és/vagy technikai segítségnyújtási stratégiát és az ezen stratégiához rendelt költségvetést kell kidolgozni.	
Annak kinyilvánítása, hogy a partnerek hozzájárulnak a tanulási tevékenységekhez és elkötelezik magukat arra, hogy a kommunikációhoz és a nyilvánosság előtti láthatóságához kapcsolódó tevékenységeket a 375/2014 ³ számú EU-rendelet 17. cikkében említett kommunikációs tervvel összhangban hajtják végre.	

2 - Amint arról az A Bizottság 1398/2014/EU Felhatalmazáson Alapuló Rendelete (2014. október 24.), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1398&from=EN>

3 - Európai Parlament és Európai Unió Tanácsa, Az Európai Parlament és Tanács 375/2014/EU RENDELETE (2014. április 3.), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0375&from=EN>

5. AZ ÖNKÉNTESK/SZEMÉLYZETHARMADIK ORSZÁGOKBA VALÓ KIKÜLDÉSE ÉS MENEDZSELÉSE, ABBA A FELÜGYELETET, TÁMOGATÁST ÉS BETANÍTÁST IS BELEÉRTVE

Az EU 1244/2014¹ számú rendelete az EUAV menedzselésének referenciadokumentuma. Ez az eszköz tartalmaz egy Ellátási kötelezettségre, munkavédelemre és biztonságra vonatkozó ellenőrzőlistát. A Határozat meghatározza a küldő szervezet és a fogadó szervezet felelősségét, valamint a közösen viselt felelősségi kört.

Megadunk alább egy összefoglaló táblázatot, amely feltünteti a határozatban említett pontokat és a felelősség viselőjét: Küldő=K, Fogadó=F, Közösen viselt=KV

ELLÁTÁSI KÖTELEZETTSÉGET, MUNKAVÉDELMEZT ÉS BIZTONSÁGOT ÉRINTŐ FELELŐSSÉGI KÖRÖK	K	F	KV
A küldő szervezetnél legyenek bevezetve a kockázatfelmérés menetét meghatározó eljárások és szervezeti szintű biztonsági szabályzat, amelyek az EU Aid önkéntesek számára is alkalmasak, azokra is vonatkoznak, és a szükségletekhez igazíthatóak.	x		
A küldő és a fogadó szervezetek együttesen dolgozzanak ki a küldő szervezet szervezeti szintű biztonsági szabályzata alapján egy, az EU Aid Volunteers Kezdeményezésének keretében zajló tevékenységekre vonatkozó biztonságmenedzselési és evakuálási tervet. Ezek a tervek legalább az 1244/2014 számú EU-rendelet I. melléklete 5. pontjában foglalt követelményekkel összhangban kell hogy legyenek.			x
A küldő és a fogadó szervezet közös biztonsági, utazási és egészségügyi felmérést dolgoz ki írásban a bevetési országra vonatkozólag. Ezek a felmérések legalább az 1244/2014 számú EU-rendelet I. melléklete 6. pontjában foglalt követelményekkel összhangban kell hogy legyenek.			x

1 - Európai Bizottság, A Bizottság 1244/2014/EU Végrehajtási Rendelete (2014. november 20.), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1244&from=EN>

	K	F	KV
A fenti pontban hivatkozott kockázatfelmérést olyan rendszerességgel kell felülvizsgálni és frissíteni, amint azt a háttérösszefüggések megkívánják, és legalább az EU-Aid Volunteer bevetése előtt. Ha a kockázatfelmérés olyan következtetéshez vezet, hogy a bevetés nemzetközi vagy nem nemzetközi fegyveres konfliktus hadszínterén vagy ilyen fenyegetésnek kitért területen folya, akkor bevetés nem vehető tervbe vagy azt le kell mondani, amennyiben már van kiválasztott EU Aid önkéntes a feladatra.			x
A biztonságtudatosságra és a kockázat- és biztonságkezeléssel kapcsolatos megfelelő viselkedésre vonatkozó kívánalmaknak bele kell kerülniük a feladatkijelölési és toborzási folyamat leírásába.			x
A küldő szervezet, a 375/2014 számú EU-rendelet 23. cikkével összhangban, értesíti a Tagállamok és egyéb részt vevő országok megfelelő nemzeti hatóságait mielőtt azok valamely polgárát EU Aid önkéntesként bevetnék. A nem uniós állampolgárságú EU Aid önkénteseket bevető küldő szervezetnek a bevetés előtt ki kell derítenie, hogy milyen szabályok vonatkoznak az önkéntes állampolgárság szerinti országa vagy más ország által nyújtott konzuli védelemre.	x		
A küldő és fogadó szervezeteknek gondoskodniuk kell arról, hogy az EU Aid önkéntes ismerjen és megértse minden, a biztonsági és munkavédelmi eljárásrendre vonatkozó információt. A beillesztési időszak során a helyi háttérre alkalmazott eligazítást kell tartani az indulás előtt és a bevetési országba való megérkezést követő 24 órán belül. Ebben szerepelnie kell a kockázatelemzés eredményeinek, az evakuálási és biztonságmenedzselési tervnek, azon belül a biztonsági incidensek jelentésének, az evakuálás és visszahozás menetének, a kommunikációs lánc felépítésének, a vészhelyzeti kapcsolattartó tiszt(ek)nek, valamint a nagykövetségekre, rendőrsőkre, tűzoltóállomásokra és kórházakra vonatkozó részleteknek.			x
A küldő szervezetnek gondoskodnia kell arról, hogy az EU Aid önkéntest legalább az 1244/2014 számú EU-rendelet 24. cikke által megszabott biztosítási szerződés védje.	x		
A küldő szervezet a képzési program keretében nyújtott kötelező biztonsági kiképzésen túl megad az EU Aid önkénteseknek minden olyan odavágó biztonsági kiképzést, amely saját nemzetközi személyzete számára rendelkezésre áll.	x		
Az EU Aid önkéntesnek a 16(2) számú cikkelyben hivatkozott szerződés aláírásakor igazolnia kell, hogy ismeri és be fogja tartani a biztonságmenedzselési eljárásrendet, ebbe azt is beleértve, hogy köteles folyamatosan tájékozódni és követni a legfrissebb információkat a pillanatnyi biztonsági helyzettel kapcsolatban; hogy személyes felelősség hárul rá önmaga, mások és a szervezet biztonságának menedzselésében; hogy köteles tartózkodni a kockázatos magatartástól. A küldő és a fogadó szervezeteknek tájékoztatniuk kell az EU Aid önkéntest a biztonsági eljárásrend bármilyen megszegésének következményeiről, különös tekintettel az olyan esetekre, amelyek a kihelyezés idő előtti kényszerű befejezéséhez vezetnek.			x

	K	F	KV
A küldő szervezet javasolja az EU Aid önkénteseknek, hogy a bevetési országba való megérkezéskor jelentsék be magukat az állampolgárságuk szerinti nagykövetségen vagy konzulátuson, és tájékoztatja őket arról, hogy lehetőségük van annak konzuli segítségét kérni. Ha az EU Aid önkéntes állampolgársága szerinti országnak nincs konzuli képviselője a bevetési országban, akkor a küldő szervezet javasolja az uniós állampolgárságú EU Aid önkénteseknek, hogy egy másik tagállam konzulátusán vagy nagykövetségén jelentsék be magukat, és tájékoztatja őket arról, hogy lehetőségük van annak konzuli segítségét kérni.	x		
A küldő és a fogadó szervezeteknek a fogadó szervezet által nyújtott friss információk alapján rendszeresen frissíteniük kell az evakuálási tervet azt biztosítandó, hogy az bármely adott időpontban megfelel a műveleti környezetnek. A kockázatfelmérés kimenetelét számításba kell venni a terv felülvizsgálatának gyakoriságáról szóló döntésnél, amelyet a fogadó szervezetnek szükség esetén a múltbeli adatok és a friss információk alapján módosítani kell. Az evakuálási tervet olyan helyen kell tartani, amely az EU Aid önkéntes számára könnyen megközelíthető.			x
A fogadó szervezetnek biztosítani kell, hogy az EU Aid önkéntes bármilyen, a műveleti környezetben beálló változásról és az annak következtében a biztonsági eljárások vagy protokollok bármelyikében végrehajtott módosításról friss tájékoztatást kapjon.		x	
A fogadó szervezetnek bármely adott időpontban tudnia kell, hogy az EU Aid önkéntes éppen hol tartózkodik, olyankor is, ha az szabadidős eltávozáson van, és hogy milyen kapcsolattartási számon érhető el.		x	
Biztonsági incidens esetén az EU Aid önkéntest a lehető leghamarabb ki kell kérdezni. Ezt a kikérdezést az incidens súlyosságától és a küldő és fogadó szervezetnél érvényben levő eljárásrendtől függően végezheti a fogadó szervezet által kijelölt felettes vagy mentor, vagy a küldő szervezet válságkezelő tisztje, és magában foglalhat szakszerű pszichológiai támogatást is.			x
Evakuálás esetén követni kell az evakuálási tervet, és az EU Aid önkéntesről folyamatosan gondoskodni kell, szükség esetén annak a konzulátusnak vagy nagykövetségnek az eljárásrendjét követve, ahol az EU Aid önkéntes a 28(11) számú cikkelyel összhangban be van jegyezve.		x	
A küldő szervezet felveszi a kapcsolatot az EU Aid önkéntessel annak visszatérésekor, és biztosítja, hogy megfelelő utógondozást kapjon, ebbe a kikérdezést, pszichoszociális és egészségügyi támogatást is beleértve.	x		
A biztonság része kell hogy legyen a küldő és fogadó szervezetek felügyeleti és kiértékelési keretrendszerének, és a biztonsági incidensekből levont tanulságokat számításba kell venni a projekt felülvizsgálata és tökéletesítése során.			x

	K	F	KV
A küldő szervezetnél kell lennie érvényben levő szervezeti egészségügyi és munkavédelmi szabályzatnak, amely alkalmas kell hogy legyen az EU Aid önkéntesek számára, vonatkoznia kell rájuk, amely szükség esetén az ő számukra módosítható, és amelyben irányelvek találhatóak: (a) a személyes egészségre, egyrészt a testi egészségre (betegségek megelőzésével, étkezéssel és alvással kapcsolatos tanácsok, az éghajlati és földrajzi kockázatokra vonatkozó figyelemfelhívás); (b) másrészt a mentális egészségre (az élet és munka egyensúlyára vonatkozó tanácsok, a stressz kezelése, a lelki problémákkal való megbirkózás mechanizmusai és lelki feszültség feloldására szolgáló módszerek, a pszichoszociális támogatás kapcsolat tartási pontjai) vonatkozólag.	x		
A küldő és a fogadó szervezetek ellátási kötelezettségük teljesítése és az EU Aid önkéntesek testi és érzelmi jóléte céljából a küldő szervezet szervezeti egészségügyi és munkavédelmi szabályzata alapján közösen dolgozzák ki egészségügyi és munkavédelmi szabályzataik és irányelveik átfogó rendszerét.			x
A küldő és a fogadó szervezetek a 28(3) számú cikkelyben hivatkozott kockázatfelmérés részeként és a kijelölendő feladat meghatározása előtt közösen mérjék fel, hogy a kihelyezési pont az I. melléklet 7. pontjában kifejtett mutatók alapján munkavédelmileg és fizikailag biztonságos munka- és életkörülményeket nyújt-e az EU Aid önkéntes számára.			x
A küldő szervezetnek gondoskodnia kell arról, hogy az EU Aid önkéntest legalább a 24. cikkelyben meghatározott átfogó egészségügyi és utazási biztosítás védje.	x		
A küldő szervezetnek a beillesztési időszak során eligazítást kell tartania az EU Aid önkéntes számára az 1. és 2. bekezdésben hivatkozott egészségügyi és munkavédelmi szabályzatról és irányelvekről, amelyben szó kell hogy legyen a betegségekről, az igénybe vehető elsősegélyről, valamennyi helyszín karbantartásáról, a járművek és a felszerelés karbantartásáról, a munkaállomásokról, az élet és munka egyensúlyáról, egészségügyi és biztonsági incidensekről, az egészségügyi evakuálás menetéről.	x		
A küldő szervezetnek gondoskodnia kell arról, hogy az EU Aid önkéntes indulás előtt alapos orvosi kivizsgáláson essék át, és el kell látnia őt a bevetési országban fennálló kockázatok miatt javasolt gyógyszerekkel és oltásokkal, valamint szükség esetén felszereléssel, pl. szúnyogok elleni és elsősegély-felszereléssel.	x		
A fogadó szervezetnek biztosítania kell, hogy az ellátási kötelezettség be legyen építve az önkéntesek napenkénti menedzselésébe, a beilleszkedési időszak folyamán el kell látnia az EU Aid önkéntest: (a) a helyi egészségügyi és munkavédelmi erőforrásokra vonatkozó friss információkkal, mint pl. orvosok, kórházak, mentőszolgálatok elérhetőségeivel; (b) a célországra vonatkozó eligazítás részeként, a biztonsági kockázatok csökkentése és a beilleszkedés elősegítése érdekében, a helyi szokásokra és normákra vonatkozó útmutatással.		x	
A küldő szervezetnek az EU Aid önkéntes visszatérésekor mielőbb el kell végeztetnie a bevetés utáni orvosi vizsgálatot, és az utólagos beszámolási folyamat részeként pszichoszociális tanácsadói támogatást kell biztosítania a számára. A küldő és a fogadó szervezetek a bevetés előtt, közben és alatt pártolják az EU Aid Volunteer Kezdeményezés hálózatát mint alternatív támogatói mechanizmust.	x		

Az alábbi táblázat összefoglalja az önkéntesek menedzseléshez megkívánt konkrét tevékenységeket, az azokban szerepet játszó szervezeteket (Fogadó és Küldő) és a rendelet odavonatkozó cikkeit illető információkat:

MENEDZSELÉSI TEVÉKENYSÉGEK	K	F	Törvénycikk
Beillesztési program	x	x	11
Bevetés előtti beilleszkedést elősegítő foglalkozások	x		12
Gyakornoki kihelyezések kezdő szakemberek számára	x	x	13
Az önkéntes jelöltekről a gyakornoki időszak után adottértékelés	x	x	14
Bevetés előtti egyéb képzés	x		15
Az EU Aid önkéntessel kötött szerződés	x	x	16
Az EU Aid önkéntesek adatbázisába való felvétel	x		17
Célországbeli foglalkozások		x	18
Felügyelet és teljesítménymenedzselés	x	x	19
A küldő szervezetektől kapott folyamatos támogatás	x		20
Mentorálás	x	x	21
Munkakörülmények	x	x	22
Kihelyezés vége és bevetés utáni támogatás	x	x	23
Biztosítási szerződés által nyújtottvédelem			24
Létfenntartási és áttelepítési juttatás	x		25
Szállás	x	x	26
Utazás és kapcsolódó költségek	x		27
Biztonságmenedzsment és kockázatfelmérés (a részleteket lásd a fenti táblázatban)	x	x	28
Incidens vagy evakuálás esetén követendő eljárásrend (a részleteket lásd a fenti táblázatban)	x	x	29
Egészség és munkavédelem	x	x	30
Az EU Aid önkéntesek egyéni teljesítményének felügyelete és kiértékelése	x	x	31

ELLENŐRZŐLISTA A FOGADÓ SZERVEZET SZÁMÁRA:

EU Aid önkénteseket akarok fogadni. A következőket kell biztosítanom:

Az EU Aid Volunteers kezdeményezésének keretében zajló tevékenységekre vonatkozó biztonságmenedzselési és evakuálási tervet. (Amely legalább az 1244/2014 számú EU-rendelet I. melléklete 5. pontjában foglalt követelményeknek megfelel).

Írásban adott biztonsági, utazási és egészségügyi felmérést a bevetési országra vonatkozólag. (Amely legalább az 1244/2014 számú EU-rendelet I. melléklete 6. pontjában foglalt követelményeknek megfelel).

Olyan rendszerességgel, és legalább az EU Aid önkéntes bevetése előtt, felülvizsgált és frissített kockázatfelmérést, amint azt a háttérösszefüggések megkívánják.

Hogy az EU Aid önkéntes ismerjen és megértse minden, a biztonsági és munkavédelmi eljárásrendre vonatkozó információt.

A helyi háttérre alkalmazott eligazítást kell tartanom a bevetési országba való megérkezést követő 24 órán belül.

Rendszeresen frissített evakuálási tervet, amely bármely adott időpontban megfelel a műveleti környezetnek.

Hogy az EU Aid önkéntes a műveleti környezetben és a biztonsági eljárások vagy protokollok bármelyikében beálló bármilyen változásról friss tájékoztatást kapjon.

Bármely adott időpontban tudnom kell, hogy az EU Aid önkéntes éppen hol tartózkodik, olyankor is, ha szabadidős eltávozáson van, és hogy milyen kapcsolattartási számon érhetem el.

Az EU Aid önkéntes kikérdezését biztonsági incidens esetén.

Olyan felügyeleti és kiértékelési keretrendszert, amely képes a biztonsági incidensekből levont tanulságokat rögzíteni, és információkat nyújt a projekt felülvizsgálatához és tökéletesítéséhez.

Ellátási kötelezettségünk teljesítése és az EU Aid önkéntesek testi és érzelmi jóléte céljából egészségügyi és munkavédelmi szabályzataink és irányelveink átfogó rendszerbe való foglalását.

Fel kell mérnem, hogy a kihelyezési pont munkavédelmileg és fizikailag biztonságos munka- és életkörülményeket nyújt-e az EU Aid önkéntes számára (Az I. melléklet 7. pontjában kifejtett mutatók alapján).

El kell látnom az EU Aid önkéntest a helyi egészségügyi és munkavédelmi erőforrásokra vonatkozó friss információkkal (pl. orvosok, kórházak, mentőszolgálatok elérhetőségeivel).

El kell látnom az EU Aid önkéntest a célszagra vonatkozó eligazítás részeként, a biztonsági kockázatok csökkentése és a beilleszkedés elősegítése érdekében, a helyi szokásokra és normákra vonatkozó útmutatással.

6. KIÉRTÉKELÉS

6A • HIÁNYOSSÁG- ÉS KOCKÁZATELEMZÉS A CÉLORSZÁGBAN

Az EU Aid önkénteseknek (EUAV) alkalmasnak kell lennie a szükségek felmérésére¹. Ez az eszköz biztosít némi információt arról, hogy hogyan lehet levezetni az igényfelmérést és a sebezhetőség- és kockázatelemzést humanitárius szempontból. Ugyanakkor, a küldő/fogadó szervezeteknek szintén el kell készíteniük a terepen a szükséglet felmérést hogy felkészüljenek az önkéntesek fogadására². Ennek a felmérésnek a következőket kell tartalmaznia: a) a célországban élők sebezhetősége és kockázatelemzés, kitérve olyan kérdésekre, mint a biztonság, az utazás, az egészségügyi kockázatok, melyek relevánsak az EU Aid önkéntesek számára; b) a fogadó szervezet jelenlegi erőforrásainak megvizsgálása, hogy tud-e EU Aid önkéntest fogadni; c) azon kompetenciák és erőforrások analízise, melyekből jelenleg hiány van a fogadó szervezetnél és a helyi közösségekben, a szükségletek meghatározása és elemzése annak érdekében, hogy azok a lehető legjobban kitudják elégíteni azokat; d) az EU Aid önkéntes terepen végzett munkájának várható hozzáadott értéke. Amennyiben releváns, előrelátható kapacitás bővítése a fogadó szervezetnek és helyi közösségnek.

Az eszköz másik fele javaslatokat mutat be, hogy hogyan lehet átvenni a folyamatot, amivel humanitárius kockázatokat- és különböző területeken jelentkező hiányosságokat elemzéséhez használnak, melyek relevánsak lehetnek az EU Aid önkéntesek terepre küldéskor is.

Szükség-, hiányosság- és kockázatelemzés humanitárius területen

Elengedhetetlen a humanitárius segítségnyújtás szükség-alapú megközelítése ahhoz, hogy biztosítsuk, hogy a katasztrófa sújtotta országban a szükségleteknek megfelelő segítség érkezik, függetlenül minden külső nyomástól. Ezen felül, ez a megközelítés garantálja a hitelességet és átláthatóságot az EU humanitárius segítségnyújtásának³. A szükségfelmérést lehet tervezni arra, hogy adatot gyűjtsünk különböző szektorokból: egészségügy, élelmiszer-biztonság, biztonság, természeti katasztrófák, konfliktusok, stb. Rengeteg anyag íródott már a szükségfelmérés és kockázatelemzés témájában⁴. Ezeken túl számos szervezet, mint például az OCHA, UNHCR, Világbank, UNDP, és a FAO adott már ki forrásanyagokat, módszertanokat és egyéb eszközöket. Katasztrófák kialakulhatnak a különböző veszélyforrásokra történő kiszolgáltatottságból, az emberek sebezhetősége és a kockázatok lehetséges negatív következményeinek csökkenté-

1 - Európai Bizottság, A Bizottság 1244/2014/EU Végrehajtási Rendelete (2014. november 20.),

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1244&from=EN>

2 - EU Aid Volunteers, Find out more, http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/eu-aid-volunteers_en

3 - EU Aid Volunteers, Find out more, *ibid.*

4 - Példák: Birkmann, 2006, Measuring Vulnerability to Natural Hazards: towards disaster resilient societies; Humanitarian Policy Group, 2003, According to need? Needs assessment and decision-making in the humanitarian sector.

séhez való limitált képességek kombinációjából⁵ egyaránt. Ezért egy jó kockázat-analízis magában foglalja a hiányosságok és erőforrások felmérését is. Ez elkészíthető helyi, regionális és nemzeti szinten is.

Számos hasznos, az erőforrás- és sebezhetőség-elemzésről szóló irányelv található meg online. Az FAO rendelkezik egy listával, melyen e források és módszertanok megtalálhatóak és felhasználhatóak a témában⁶.

Mielőtt áttekintetnénk néhány javasolt lépést és eszközt az elemzéshez, fontos tisztázni pár terminológiai kérdést. Az anyag e részében olyan fogalmakról lesz szó, mint módszertanok, folyamatok és eszközök. Alábbiakban található egy magyarázat⁷, arról, hogy hogyan kell őket értelmezni ebben a kontextusban.

Terminológia

- **MÓDSZERTAN:** Egy egész folyamat vagy megközelítés (például hiányosság- és erőforrás elemzés), amely összefoglal specifikus módszereket és eszközöket, hogy támogassa a folyamatot.
- **FOLYAMAT:** Egy bizonyos tárgy megközelítési módja az által, hogy végrehajtjuk az eltervezett lépések sorozatát.
- **MÓDSZER:** Lépések vagy feladatok meghatározott sorrendben, amit követni kell, mint a nagyobb keretrendszer (módszertan) része és úgy kell végrehajtani, hogy számos analitikai eszközt használunk fel. Például: veszély-analízis, megélhetés-analízis, részvény-analízis
- **ESZKÖZ:** erőforrás vagy felszerelés, amellyel elvégezhetünk egy bizonyos feladatot (például: idővonal, félig strukturált interjú, szezonális naptár, a közösség feltérképezése, stb.)

Az ECHO partnereknek jelezniük kell a következő információkat, amikor bemutatják a szükség-elemzésüket:

- Az elemzés elkészítésének dátuma
- A felhasznált módszertan (ki által, milyen feltételek mellett)
- Koordinált szükség-elemzés volt-e (lásd: 6b)
- Elsődleges vagy másodlagos adatokat használtak-e
- Az információt megerősítették-e a terepen
- Specifikus eszközöket használtak-e (IPC – Integrated Food Security Phase Classification, MIRA – Multi-cluster Initial Rapid Assessment, UNDAC – UN Disaster Assessment and Coordination, ACAPS – Assessment Capacities Projects)

5 - Oxfam, 2012 Participatory Capacity and Vulnerability Analysis. A practitioner guide, <http://policy-practice.oxfam.org.uk/publications/participatory-capacity-and-vulnerability-analysis-a-practitioners-guide-232411>

6 - FAO, 2003, Vulnerability and Risk Assessment Methodologies

7 - Federación Internacional de Sociedades la Cruz Roja y de la Media Luna Roja, 2008, Análisis de vulnerabilidad y capacidad. Caja de herramientas con fichas de referencia, <http://www.ifrc.org/Global/Publications/disasters/vca/vca-toolbox-es.pdf>

7 - International Federation of Red Cross and Red Crescent Society, 2007, VCA toolbox with reference sheets, <http://www.ifrc.org/Global/Publications/disasters/vca/vca-toolbox-en.pdf>

- A főbb problémák és szükségek megnevezése
- Ok és okozati elemzés
- Nem és kor analízis⁸;
- Releváns, több területet érintő kérdések és mögöttes kockázati tényezők jelzése
- A felvázolt problémákra megoldási stratégia⁹.

Az Oxfam 7 lépést javasol a célcsoport bevonásával történő erőforrás- és hiányosság-elemzés lefolytatásának folyamatához: 1) előkészítés; 2) másodlagos adatok gyűjtése; 3) a közösséggel való munka megkezdése; 4) analizálni a klímaváltozás veszélyeit, a hiányosságokat és erőforrásokat; 5) a kockázatok előtérbe helyezése; 6) kockázat-csökkentési terv kialakítása; 7) a terv gyakorlatba ültetése.

Mielőtt az elemzés lefolytatásra kerülne, fontos, hogy pontosan meghatározzuk, hogy milyen információkra van szükség. Az is fontos, hogy visszaigazoljuk, hogy bizonyos információk már a rendelkezésre állnak (a másodlagos adatok megléte). Miután a szükséges információkat tisztáztuk, az elsődleges adatokat is be lehet gyűjteni számos különböző eszköz segítségével. Ezek például a következőket tartalmazzák: kérdőívek; interjúk; fókusz-csoportok; történeti idővonal, kockázatok feltérképezése, közösség, erőforrás; szezonális naptár vagy táblázat az szociális háló feltérképezése az intézményekben; közvetlen megfigyelés, probléma fa. Fontos, hogy a megfelelő eszközöket válasszuk ki és arra fókuszáljunk, hogy csak a szükséges információt gyűjtjük be. A következő lépés az, hogy elrendezzük az összegyűjtött információt úgy, hogy azt könnyen analizálni lehessen.

Az alábbiakban található táblázat (forrás: Nemzetközi Vöröskereszt és Vörös Félhold Társaság¹⁰) felhasználható arra, hogy feljegyezzük és összefoglaljuk az az elemzés során összegyűjtött információkat. Minden egyes területre vonatkozóan fel lehet jegyezni, hogy mink azok a hiányosságok, amelyek azonosítva lettek, milyen erőforrások szükségesek ahhoz, hogy csökkentsük a hiányosságokat, amelyek nincsenek jelen a közösségben; hogyan lehet betölteni ezt a rést, és milyen tervet kell készíteni e rések betöltésére.

TERÜLET	HIÁNYOSSÁG	ELÉRHETŐ ERŐFORRÁS	HIÁNYZÓ ERŐFORRÁS	HOGYAN LEHET A RÉST BETÖLTENI?
Egészségügy, megélhetés, konfliktus, stb.	Milyen hiányosságokat azonosítottak az országban/területen?	Milyen helyi erőforrások vannak a fogadó szervezetnek, hogy az azonosított hiányosságokon segíteni tudjanak?	Milyen erőforrásokra van szükség a fogadó szervezetnek, amelyek nem elérhetőek számára?	Hogyan lehet a rést betölteni? Milyen stratégiára van szükség az erőforrások megteremtéséhez és a kockázatoknak való kitettség csökkentéséhez?

8 - DG ECHO, 2013, Gender-Age Markers toolkit,

http://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/gender_age_marker_toolkit.pdf

9 - DG ECHO, Quality Markers, http://dgecho-partners-helpdesk.eu/action_proposal/fill_in_the_sf/section5

10 - International Federation of Red Cross and Red Crescent Society, 2007, How to do a VCA. A practical step-by-step guide for Red Cross, Red Crescent staff and volunteers, <http://www.ifrc.org/Global/Publications/disasters/vca/how-to-do-vca-en.pdf>

EU Aid önkéntesek igényfelmérése

A fent ábrázolt folyamatot könnyedén fel lehet használni arra, hogy a specifikusan az EUAV-vel összefüggésben felmerülő kérdéseket megválaszoljuk, mint például: Milyen az ország, illetve a kiküldetés helyszínének a biztonsági helyzete? Mik a kockázatok (Utazási kockázat, Egészségügyi kockázatok?) Milyenek a fogadó szervezet erőforrásai tekintetben, hogy ezeket a kockázatokat csökkenteni lehessen? Milyen erőforrásokban van hiány? Mi a stratégiai terv a rések betöltésére?

Ezek azok az információk, amelyeket meg kell határozni és ki kell fejteni még a folyamat elején. A fent említett eszközöket lehet felhasználni ahhoz, hogy információt gyűjtsünk ezekben a kérdésekben.

Ezután az összegyűjtött információt rendezni kell a fenti táblázat alapján a következőképpen:

TERÜLET	HIÁNYOSSÁG	ELÉRHETŐ ERŐFORRÁS	HIÁNYZÓ ERŐFORRÁS	HOGYAN LEHET A RÉST BETÖLTENI?
Az ország, illetve a kiküldetés helyszínének a biztonsági helyzete	Mik az önkéntes hiányosságai? (pl.: tapasztalatlanláság humanitárius területen, nincs terepismerete, nem beszéli a helyi nyelvet, nem ismeri az ország veszélyeit – bűnözés, egészségügy, konfliktusok stb.)	Milyen helyi erőforrásai vannak a fogadó szervezetnek, hogy minimalizálja az önkéntes hiányosságait? Pl.: Vannak a fogadó szervezetnek biztonsági előírásai és eljárásai a helyiek számára, van olyan ember, aki a biztonsáért felel, stb.	Milyen hiányzó erőforrásai vannak a fogadó szervezetnek, melyekkel az önkéntes hiányosságait orvosolni lehetne?	Milyen stratégiával lesznek a rések betöltve? Pl.: új emberek felvétele, eljárások létrehozása, infrastrukturális fejlesztés az irodában (biztonsági ajtók telepítése, kerítések stb.), biztonsági felkészítő képzés az önkéntesek és az irodai dolgozók számára, stb.

Összefoglalás:

1. A szükséges információ meghatározása
2. Tisztázni, hogy másodlagos információ a rendelkezésre áll-e
3. Kiválasztani a megfelelő eszközöket
4. Információgyűjtés arra vonatkozóan, hogy milyen hiányosságok lettek felfedezve, milyen erőforrások állnak rendelkezésre és milyen erőforrások hiányoznak. Nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy az életkor-nem markert kell használni információ gyűjtéshez.
5. Analizálni az információt és a fenti táblázatban elhelyezni
6. Előkészíteni a tervet (a táblázat utolsó oszlopa). Hogyan lehet a helyzetet megoldani?

Ne feledje!

A kulcs a koordináció. Megfontolandó egy koordinált elemzés elkészítése. **6b eszköz.**

6B • KOORDINÁLT SZÜKSÉGFELMÉRÉS

Ez az eszköz azt vizsgálja, hogy az EU milyen módszerekkel méri fel a szükségeket, és hogy miért szükséges a felmérések koordinálása.

Ahogy az Európai Konszenzus a Humanitárius Segítségnyújtásról elnevezésű dokumentum is jelzi, az EU arra törekszik, hogy a leginkább kiszolgáltatott emberek szükségéről gondoskodjon egy humanitárius krízis vagy katasztrófa esetén. A szükség-alapú (needs-based) felmérés biztosítja, hogy a különböző országokban a megfelelő szükségek alapján nyújtsunk segítséget, minden nyomásgyakorlástól függetlenül.

Az Európai Polgári Védelem és Humanitárius Segítségnyújtási Műveletek Főigazgatósága (ECHO) egy kétfázisú keretet fejlesztett ki a szükségek felmérésére és elemzésére különböző országok és krízisek szerint: 1.) globális kiértékelés és 2.) környezeti és reakcióelemzés.

Az **1. Fázis, a Globális kiértékelés** két dimenziós:

a) *Kockázatkezelési index (INFORM)*. Ez az eszköz nemzeti jelzőkön (indikátorok) és adatokon alapul és összehasonlítható elemzést tesz lehetővé az országok számára, hogy megismerjék a kiszolgáltatottsági kockázatukat a különböző humanitárius krízisek és katasztrófák irányába. Ez az eszköz három dimenziót vizsgál: természeti és ember által okozott veszélyeket, a népesség kiszolgáltatottságát és a nemzet képességét a katasztrófák kezelésére. Ugyanez az eszköz használható az érintett országok krízis indexének kiszámítására.

b) *Az Elfelejtett Krízis Felmérés (FCA)* olyan súlyos humanitárius kríziseket tár fel, amelyek kezelésére az érintett népesség nem kap elegendő segílyt. Ezek azok a szituációk, amelyek általában kis médiafigyelmet kapnak, megoldásukra gyenge a politikai akarat és kevés humanitárius résztvevő van jelen a környékükön.

A **2. Fázis, a Környezeti és reakcióelemzés** az Integrált Elemzési Keret (IAF) használatán alapul, amely egy Európai Bizottsági szakemberekből álló csoport által végrehajtott felmérést takar. Ez egy humanitárius szükségekre irányuló minőségi felmérés konkrét krízishelyzetekben

A szükségfelmérések koordinálása létfontosságú a helyzet, és a krízis által érintett emberek szükségéinek alapos megértéséhez. Nélkülözhetetlen a bizonyítékokon alapuló döntések meghozatalához, és egyben kiindulópontja az életmentő és megélhetés-helyreállító beavatkozások megtervezésének és végrehajtásának. A tapasztalat azt mutatja, hogy a koordináció kulcsfontosságú az életmentésben és a rehabilitációban is.² A koordinált felmérés vagy egy felmérési gyakorlatot tartalmaz, amely különböző szektorokat érint, vagy pedig a szektoronként történő felmérések olyan kombinációját, amely aztán egyben kerül elemzésre.³ Ezek a felmérések a hu-

1 - DG ECHO, 2015, Assessing needs, vulnerabilities and risks, http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/needs-assessments_en

2 - IASC, 2016, Task Force on Needs Assessment, <https://interagencystandingcommittee.org/node/2763>

3 - IASC, 2016, *ibid*.

manitárius szereplőkkel közösen kerülnek megtervezésre és végrehajtásra. Az OCHA számára a szükség-alapú stratégiai tervezés, a rendszerszintű monitoring alapját képezik, és a Humanitárius Program Ciklus⁴ első fázisát jelentik.

Az OCHA honlap számos olyan eszközt és útmutatót tartalmaz, amelyek a humanitárius szervezeteknek támogatást nyújtanak a koordinált szükségfelmérés végrehajtásában:

- **Humanitárius Szükség Áttekintő (NHO) sablon**⁵. Ez a dokumentum összegyűjti a különböző szektorális és multi-szektorális felmérés eredményeit, hogy azonosítsa a kiemelt fontosságú humanitárius szükségeket, amelyekre reagálni kell.
- **Műveleti Útmutató a Koordinált Szükségfelméréshez**⁶. Leírja hogyan tervezzünk és végezzünk koordinált, több szektorra kiterjedő felmérést.
- **Humanitárius Jelzők (Indikátorok) Listája**⁷. Felsorolja a legfőbb szükségeket és a reagálásokat ellenőrző mutatókat minden szektorban és cluster-ben, valamint egyedi azonosítókat (mint a p-code) ad minden mutatóhoz.
- **A Humanitárius Műszerfal**⁸. A négy kiemelt OCHA információs termék egyike, és az IASC által is elfogadott eszköz, ami egy tömör, és főleg vizuális áttekintést ad a szükségek betöltésére irányuló, már megtett erőfeszítésekről egy humanitárius beavatkozásban. A résztvevők gyorsan megérthetik belőle a reagálás stratégiai fontosságú elemeit, a krízist jellemző fő számokat, a legfontosabb humanitárius szükségeket, és a rájuk adott válaszokat, szektor szerint.
- **Több-Cluster-es/Szektoros Kezdeti Gyors Felmérési (MIRA) útmutató**⁹. Elmagyarázza hogyan lehet közösen megtervezni és végrehajtani egy többszektoros szükségfelmérést a vészhelyzet első heteiben.
- **KOBO Eszköztár**¹⁰. Ez egy nyíltforrású szoftver csomag a mobil helyszíni adatgyűjtéshez és elemzéshez. Arra használható, hogy a szükségfelmérés folyamán szabványos, megbízható, egyszerű és hatékony megközelítés valósuljon meg.

4 - UN OCHA, 2016, Coordination Tools: Needs Assessment,

<http://www.unocha.org/what-we-do/coordination-tools/needs-assessment>

5 - UN OCHA, 2016, Humanitarian Needs Overview - Guidance and Templates,

<https://www.humanitarianresponse.info/en/programme-cycle/space/document/humanitarian-needs-overview-guidance-and-templates-updated-august-0>

6 - IASC, 2012, Operational Guidance for Coordinated Assessments,

https://docs.unocha.org/sites/dms/Documents/ops_guidance_finalversion2012.pdf

7 - UN OCHA, Indicators Registry, <https://www.humanitarianresponse.info/en/applications/ir>

8 - UN OCHA, Humanitarian Programme Cycle

<https://www.humanitarianresponse.info/en/programme-cycle/space/document/humanitarian-dashboard-guidance>

9 - IASC, 2015, Multi-Sector Initial Rapid Assessment Guidance, <https://www.humanitarianresponse.info/en/programme-cycle/space/document/multi-sector-initial-rapid-assessment-guidance-revision-july-2015>

10 - KoBoToolBox weboldal, <http://www.kobotoolbox.org>

7. KATASZTRÓFÁK KOCKÁZATÁNAK CSÖKKENTÉSE (DISASTER RISK REDUCTION – DRR)

Ahhoz, hogy a katasztrófák kockázatainak csökkentéséről (Disaster Risk Reduction– DRR) beszélhessünk, világosan értenünk kell a katasztrófa fogalmát. A United Nations Office for Disaster Risk Reduction (az ‘Egyesült Nemzetek Katasztrófakockázat-csökkentési Hivatala’ – UNISDR) és a ma legáltalánosabb felfogás szerint nincsenek „természeti” katasztrófák, csak természeti kockázatok. A katasztrófakockázat-csökkentés (DRR) a természeti kockázatok, mint pl. földrengések, árvizek, aszályok és ciklonok által okozott kár csökkentését veszi célba a megelőzés etikája révén¹.

Az EU katasztrófakockázat-csökkentés iránti elkötelezettségének két kulcsfontosságú politikai szándéknyilatkozat ad kifejezést: az Európai Konszenzus a Fejlesztési Politikáról² és a Humanitárius Segítségnyújtással Kapcsolatos Konszenzus³. Az Európai Polgári Védelem és Humanitárius Segítségnyújtási Műveletek Főigazgatósága (ECHO), az utóbbi évtizedben folyamatosan növelte a katasztrófakockázat-csökkentési (DRR) készenléttel kapcsolatos projektekben való részvételét⁴.

- Az ECHO humanitárius költségvetésének kb. 13% van DRR-tevékenységek céljára elkülönítve.
- Irányelvek lettek kidolgozva a DRR-rel kapcsolatban a kivitelező partnereknek nyújtandó útmutatás céljából.
- Az ECHO abban a megállapodásban is részt vett, amely a katasztrófa-készültséget a Good Humanitarian Donorship⁵ (‘Jó Humanitárius Donorság’) kezdeményezés egyik központi alapelvévé tette.

A ‘Katasztrófa-készültségi ECHO Program’ (Disaster Preparedness ECHO Programme– DIPECHO) 1996-ban indult, és az ECHO globális DRR-erőfeszítéseinek központi elemét képezi. A programra eddig 325 millió eurót fordítottak annak a döntő fontosságú célkitűzésnek az érdekében, hogy a közösségek rugalmas ellenálló-képessége növekedjék, sebezhetőségük pedig csökkenjen.

1 - UNISDR, What is Disaster Risk Reduction?, <https://www.unisdr.org/who-we-are/what-is-drr>

2 - Európai Parlament Tanács Bizottság, 2006, Európai Konszenzus a Fejlesztési Politikáról, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ%3AC%3A2006%3A046%3A0001%3A0019%3AHU%3APDF>, 22. és 51. bekezdés

3 - Tanácsi Nyilatkozat, 2007, A Humanitárius Segítségnyújtással Kapcsolatos Európai Konszenzus, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:025:0001:0012:HU:PDF>, 9., 75., 76. és 90. bekezdés,

4 - DG ECHO, 2016, Disaster risk reduction, http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/risk-reduction_en

5 - Weboldal <http://ghdinitiative.org>

Az ECHO tevékenységének egy másik fontos eleme a katasztrófakockázatot csökkentő beavatkozásoknak a szükségényhító segélyműveletekbe való integrálása. Tekintettel arra, hogy a válságok gyakran újra és újra bekövetkeznek ugyanabban a térségben, az ECHO ösztönzi a katasztrófakészültségi akcióknak a segélyezési válaszingtezkedésekbe való beépítését.

Végül pedig az ECHO a DRR-erőfeszítéseknek a fejlesztési segélybe való integrálásáért emel szót a fenntartható cselekvési irányelvek érdekében, különösen a magas kockázatú országokban.

A ECHO tematikus politikai szándéknyilatkozatai⁶ szerint a DRR-t minden szinten figyelembe kell venni – globálisan, regionálisan, országon szintjén és akciók szintjén. A stratégiai programalkotás és tervezés továbbá mind letről fölfelé, mind felülről lefelé haladó megközelítéseket alkalmazva történik az összes szint érintésével, és az ECHO éves cselekvési stratégiájából ismerhető meg.

A DRR-t a tervezési és a kivitelezési ciklus valamennyi lépcsőfokán tekintetbe kell venni, amelybe beletartozik: a Felmérés és Elemzés, a Tervezetkészítés, a Kivitelezés, a Felügyelet és Kiértékelés, a Tanulás.

Integrált és célirányos DRR⁷

Az ECHO a DRR két fő módozatát támogatja: az integrált és a célirányos DRR-t.

Az ECHO katasztrófakockázat-csökkentési megközelítése

MINDEN HUMANITÁRIUS AKCIÓNAK A KOCKÁZATOK SZÁMÍTÁSBA VÉTELÉVEL KELL TÖRTÉNNIE

CÉLIRÁNYOS DRR

„saját lábukon álló” intézkedések

pl. előrejelző rendszerek, közösségi alapú katasztrófa-felkészültség, a DRR népszerűsítése, a partnerek válaszingtezkedésekre való képességének fejlesztése stb.

INTEGRÁLT DRR

humanitárius akció részeként

- Az embereket és anyagi javakat fenyegető kockázatok közvetlen mérséklése;
- Az akciók „kockázatállóvá” tétele a jövőbeli kockázatok elleni védelem céljából

6 - DG ECHO, 2013, Thematic Policy Document n.5 – Disaster Risk Reduction. Increasing resilience by reducing disaster risk in humanitarian action

http://ec.europa.eu/echo/files/policies/prevention_preparedness/DRR_thematic_policy_doc.pdf

7 - DG ECHO, 2013, *ibid.*

Az ECHO azokat a kulcselemeket is megjelöli, amelyeket DRR-tevékenységek megtervezésekor és kivitelezésekor figyelembe kell venni. Ezek a következők:

Fenntarthatóság, másolhatóság és nagyságrendi fokozhatóság. Ezek a projekt jóváhagyásának előfeltételei. A projekt kifizetésére vonatkozó, annak vagy fokozatos megszüntetéséről, vagy a célcsoportnak, a megfelelő hatóságoknak, esetleg egy megfelelő hosszabb távú finanszírozó szervnek való átadásáról szóló világos megközelítés szükséges hozzájuk. Az ECHO azt is megköveteli, hogy a partnereknek erős és demonstrálható kapacitásuk legyen a közösségi alapú megközelítések használatára, a projekt ügyében a megfelelő intézmények felé végzett szószólói munkára, és hogy tervbe vegyék a javasolt akció hosszabb távú DRR-programokba való integrálását.

Egymást kiegészítő jelleg, a munka egyeztetése és partnerség. Az ECHO annak biztosítására törekszik, hogy a DRR-szükségletekről való gondoskodás integrált módon történjék. Ezért elengedhetetlen a DRR-ben érintett egyéb nemzetközi adományozókkal és nemzeti szintű szereplőkkel folytatott egyeztetés. Az ECHO úgy szemléli a DRR-t, mint a szükségnyhítés, helyreállítás és fejlesztés összekapcsolására tett erőfeszítések támogatásának eszközt és, ahol az keresztülvihető, a teljes projektcikluson keresztül támogatja a humanitárius és fejlesztési szereplők közötti együttes munkát. Az ECHO a DRR-rel kapcsolatos megközelítésének egyik kulcsaként tekint a partneri együttműködésre, és ezért az ECHO partnerek széles körével dolgozik együtt DRR-akciók helyi, nemzeti, regionális és globális szinten való megvalósításában⁸. Az állami szereplők és a helyi civil szervezetek, bár a DG ECHO pénzügyi támogatására nem jogosultak, a DRR-akciók nélkülözhetetlen érintettjeinek számítanak. Ahol az ilyen tényezők hiteles DRR-szereplők és életképes együttműködésre van velük lehetőség, és ha ez nem jár a humanitárius alapelvek sérülésével, a DG ECHO támogatja partnereit az ilyen tényezőkkel létesítendő partnerségben, különösen ha az kapacitásépítéssel függ össze. A DG ECHO a DRR-nek az általános humanitárius válaszintézkedésekbe való beépítésekor támogatja az egyeztetve végrehajtott akciókat, és a DRR integrálására kapcsolatba lép a cluster-rendszerrel.

Szószólói munka. A szószólói munka különösen fontos a DRR partnerek, helyi és nemzeti szintű intézmények és egyéb szereplők általi csatarendbe állításának előmozdítására. DRR érdekében végrehajtott EU akciók alapvető eszközének számít, sok, a DG ECHO által támogatott célirányos DRR-akció kulcseleme, a DIPECHO-akciókban pedig, ahol a cél a nagy léptékben való alkalmazásba vétel befolyásolása, különösen fontos.

Kapacitásépítés. Az ECHO belátja, hogy szükséges partnereinek és azok kedvezményezettjeinek kapacitását a DRR terén erősíteni. Ezért támogatja:

⁸ - Ez minden, a 'Partnerségi Keretmegállapodás' (Framework Partnership Agreement – FPA) és a 'Pénzügyi és Adminisztratív Keretmegállapodás' (Financial and Administrative Framework Agreement – FAFA) rendelkezéseinek hatálya alatt szóba jöhető szervezetet magában foglal.

- A United Nations Office for Disaster Risk Reduction (az 'Egyesült Nemzetek Katasztrófa-kockázat-csökkentési Hivatala' – UNISDR) egyeztetési képességeinek és terepen indított DRR-programjainak erősítését.
- Az átfogó és eredményes nemzeti DRR-irányelvek és stratégiák ösztönzését.
- A DG ECHO által finanszírozott DRR-akciók helyi szintű szereplők körében való lemásolását és nagyságrendi fokozását szolgáló eredményes mechanizmusok, készségek és erőforrások kifejlesztését.

A kapacitásépítési erőfeszítéseknek összhangban kell lenniük a nemzeti DRR-irányelvekkel, és azok megvalósítását kell előmozdítaniuk.

A DG ECHO által finanszírozott kapacitásépítés elsődleges célpontjai az ENSZ-ügynökségek, a Nemzetközi Vöröskereszt és a Nemzetközi Vörös Félhold mozgalmak, valamint a nemzetközi nem kormányzati szervezetek.

Az EUAV kezdeményezés küldő és fogadó szervezetek részére is tartalmaz katasztrófa-kockázat-csökkentő kapacitásépítés finanszírozására nyíló lehetőséget⁹.

A 'Harmadik Katasztrófa-kockázat-csökkentési Világkonferenciát' (Third World Conference on Disaster Risk Reduction) 2015. március 14-től 18-ig tartották a Japánban található Szendai-ban. Ez a Konferencia felülvizsgálta a Hjógói Cselekvési Keret megvalósítását, és a katasztrófa-kockázat csökkentésének új keretrendszerét fogadta el. Ennek eredménye volt a Sendai Framework for Disaster Risk Reduction (2015-2030) ('A Katasztrófa-kockázat Csökkentésének Szendai Keretrendszere'), amelyben az ENSZ 187 tagállama állapodott meg, és amelyet az EU is támogatott.

Az EU sok katasztrófa-kockázat-kezelési prioritása belekerült az új keretrendszerbe, többek között a kockázatelemzésnek, a kockázatkezelő képesség felmérésének, a kollegiális felülvizsgálatoknak, az erős tudásbázisnak, valamint az adatok és a tudomány által nyújtott hozzájárulásnak a szükségessége. A katasztrófák kockázatáról és az azoknak való rugalmas ellenálló-képességről a 2030-ra előirányzott Fenntartható Fejlődési Célokban is szó esik, és az EU ösztönzi a párizsi klímaváltozási tárgyalásokkal való összhangot. A kérdésnek szentelt EU-akcióterv fogja meghatározni a keretrendszer megvalósításának következő európai lépéseit.

A DRR az egyes ágazatokban

Az ECHO-nak a DRR-ről adott útmutatása jelez bizonyos irányokat konkrét humanitárius területekkel kapcsolatban is: Élelmiszer-segélyezés; Egészségügy; Oktatás; Hajlék; Víz, Közegészségügy és Higiénia (Water, Sanitation and Hygiene – WASH); Védelem és több területet érintő kérdések. Ezek az iránymutatások azonban sem nem technikai útmutatók, sem pedig kézikönyvnek nem tekinthetőek¹⁰. Mindegyik konkrét szektorral kapcsolatban javasoljuk szakirodalom vagy szakértői vélemény igénybe vételét. A DRR-t úgy kell tekinteni, mint kockázati szemüveget: „*Ha a humanitárius cselekvés bármely területét vizsgáljuk, azt ezen*

⁹ - EU Aid Volunteers, Funding, <http://eacea.ec.europa.eu/eu-aid-volunteers/funding>

¹⁰ - További technikai útmutatás található itt: www.preventionweb.net

keresztül a kockázati szemüvegen keresztül kell látnunk, felmérve, hogy az emberek milyen kockázatokkal néznek szembe most vagy fognak valószínűleg szembenézni a közeljövőben, és hogy ezeket a kockázatokat hogyan lehet csökkenteni”¹¹.

A rugalmas ellenálló-képesség

Meghatározása így hangzik: „egy veszélyforrásnak kitett rendszer, közösség vagy társadalom arra való képessége, hogy a veszélyt jelentő esemény hatásaival szemben ellenálljon, azokat elnyelje, azokhoz alkalmazkodjék és azokból helyreálljon, mindezt kellő időben és hatékony módon, többek között elengedhetetlen alapstruktúráinak és alapvető működési módjainak megőrzése és helyreállítása révén”¹². Az EU External Action-nél (Európai Külügyi Szolgálat) használt definíció szerint a rugalmas ellenálló-képesség egy egyén, háztartás, közösség, ország vagy régió arra való képessége, hogy megpróbáltatásoknak vagy megrázkódtatásoknak ellenálljon, azokhoz alkalmazkodjék és azokból gyorsan helyreálljon¹³.

Amint ezt az UNISDR is jelzi, erős kapocs van a DRR és a tágabb értelemben vett rugalmas ellenálló-képesség között. Ez a kapcsolat az UNISDR által vezetett Hőjógói Cselekvési Keret (2005-2015) legfontosabbakhoz tartozik, és a *Sendai Framework for Disaster Risk Reduction* (2015-2030) keretrendszerben is központi helyet foglal el¹⁴. A rugalmas ellenálló-képességgel kapcsolatos megközelítése két nagyon újító szellemű kezdeményezésre vezethető vissza: az egyik a *Supporting Horn of African Resilience* ('Az Afrikai Rugalmas Ellenálló-képesség Támogató Szarva' – SHARE) volt, a másik a *l'Alliance Globale pour l'Initiative Résilience - Sahel et Afrique de l'Ouest* (AGIR). Mindkét kezdeményezés olyan közösségek rugalmas ellenálló-képességét igyekszik felkarolni, amelyek rendszeresen szenvednek az élelmiszerellátás bizonytalanságától és elhúzódó konfliktusoktól. Az EU a *Resilience Marker*¹⁵ ('Rugalmas Ellenálló-képességi Mutató') használatát is minden általa finanszírozott projektnél bevezette. Ez a mutató annak módjaira ad meghatározásokat, hogy hogyan lehet a kockázatokat csökkenteni és az emberek nehézségekkel való megbirkózási képességeit erősíteni a humanitárius szükségletek minimalizálása céljából¹⁶. Az UNISDR-nek is számos hasznos útmutatója és segédlete van a rugalmas ellenálló-képességről, többek között egy önértékelésre is módot nyújtó gyakorlati útmutatója helyi önkormányzatok számára¹⁷.

11 - DG ECHO, 2013, Thematic policy Document n.5 – Disaster Risk Reduction. Increasing resilience by reducing disaster risk in humanitarian action, o. 22, http://ec.europa.eu/echo/files/policies/prevention_preparedness/DRR_thematic_policy_doc.pdf

12 - DG ECHO, 2013, *ibid.*, o. 2

13 - DG ECHO, 2016, Resilience, http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/resilience_en

14 - UNISDR, 2016, *Sendai Framework for Disaster Risk Reduction*,

<https://www.unisdr.org/we/coordinate/sendai-framework>

15 - EU Commission, 2014, *Resilience Marker guide*,

http://ec.europa.eu/echo/files/policies/resilience/resilience_marker_guidance_en.pdf

16 - DG ECHO, 2016, Resilience, http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/resilience_en

17 - UNISDR, 2016, *Guidance documents*, <http://www.unisdr.org/campaign/resilientcities/home/toolkit>

8. A SZÜKSÉGENYHÍTÉS, A REHABILITÁCIÓ ÉS A FEJLESZTÉS ÖSSZEKAPCSOLÁSA (LINKING RELIEF, REHABILITATION AND DEVELOPMENT – LRRD)

Az sükségenyhítés és rehabilitáció közép illetve hosszú távú fejlesztés összhangba hozása már régóta a humanitárius napirenden van¹. Ezt a vitát a következő képpen nevezik: A mentés rehabilitáció és fejlesztés kapcsolódása (Linking Relief Rehabilitation and Development, LRRD)². Az 1980as években, a humanitárius szektorban dolgozók megnevezték a humanitárius segélyezés, rehabilitáció és fejlesztés közötti hézagot. Ezeket az intervenciókat, különböző logika alapján tervezték és hajtották végre, különböző forrásokból finanszíroztak, végrehajtásukhoz különböző háttérrel rendelkező szakembereket alkalmaztak, akik többféle megközelítéssel koordinálták a munkát. Amikor a szakemberek ezt felismerték, megszületett az az ötlet, hogy a rövidebb távú humanitárius segélyezést össze kell kötni a hosszabb távú fejlesztési programokkal azért, hogy még hatékonyabb segítséget lehessen nyújtani krízis szituációkban³. Hamar egyértelművé vált, hogy a válság helyzetből a fejlesztésig tartó út nem egy lineáris fejlődési szakasz, hanem egy adott esetben időben egyszerre történő, típusát tekintve több fajta szint a segélyezésben. A különböző fázisok egyszerre lehetnek érvényben. Ez a tény illusztrálja, hogy a válság helyzetek nem csak megzavaró események egy egyenes fejlődési szakaszban. Ezzel szemben a válság helyzetek a tüneteik azoknak az okoknak, melyek a humanitárius kríziseket okozták. Az olyan országokban, mint Szomáliában és Szudánban a lineáris fejlődés és a normális állapot alapvetően megkérdőjelezhető.⁴ Az LRRD gondolata az, hogy a humanitárius segélyezés támogassa és alapozza meg a rehabilitációt és a hosszú távú fejlesztést is. A másik oldalról pedig a fejlesztési programoknak kell olyannak lennie, hogy csökkentsék a humanitárius krízisek előfordulását. Ez az eszköz

1 - Buchanan-Smith and Fabbri, 2005, Links between relief, rehabilitation and development in the tsunami response. A review of the debate, <http://www.alnap.org/pool/files/lrrd-review-debate.pdf>

2 - EU Commission, 2001, Linking Relief, Rehabilitation and Development – An assessment, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0153:FIN:EN:PDF>

3 - European Parliament, 2012, Policy Briefing. Linking relief, rehabilitation and development: Towards more effective aid

4 - Ian Christophos, 2006, Links between Relief, Rehabilitation and Development in the tsunami response. A Synthesis of initial findings, http://www.sida.se/contentassets/4d83961af7834c34843a5a8a1873514d/links-between-relief-rehabilitation-and-development-in-the-tsunami-response_3145.pdf

8. A SZÜKSÉGENYHÍTÉS, A REHABILITÁCIÓ ÉS A FEJLESZTÉS OSSZEKAPCSOLÁSA (LINKING RELIEF, REHABILITATION AND DEVELOPMENT – LRRD)

ad egy rövid összefoglalót arról, hogy az LRRD-nek milyen kulcsfontosságú részei vannak az EUs és hasonló eljárás módú dokumentumokban. Valamint, tartalmaz néhány olyan alapvetet, ami kulcsfontosságú LRRD alkalmazásánál.

Az, hogy kapcsolatot teremtsünk a válság- katasztrófa helyzetek és a hosszabb távú fejlesztések között, az nagyon fontos az EU szemszögéből. Az elhatározás, hogy beleépítsék ezt az elképzelést az **Változtatási program**⁵ dokumentumban szintén megerősítésre került, valamint más fontos stratégiai irányvonalat meghatározó dokumentumokba szinté:

- A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak „**Az EU rezilienciapolitikája: az élelmiszerválságok tanulságai**”⁶ dokumentumban foglaltak felhívják a figyelmet arra, hogy a fókuszba a problémák gyökerét kell helyezni ahelyett, hogy csak a probléma következményeivel foglalkoznánk, ezáltal a segélyezés hatékonyabb lesz és a közösségek ellenálló képességét is épülni fog.
- „**Council Conclusions on the EU Approach to Resilience**”⁷ illusztrálja, hogy a tagállamok támogatják a Bizottság Kommunikációját az közösségek rugalmas-ellenálló képességének építésben. A Council Conclusions felhívást tesz arra, szélesebb szemszögből kell megközelíteni az élelmiszer és biztonság területeket.
- „**Commission’s Resilience Action Plan**”⁸ az alapvető dokumentuma az EU közösségek ellenálló képességének építését célzó stratégiájának. Ez a dokumentum ad egy keretet arra, hogy hogyan lehet folytatni az EU erőfeszítéseit ezen a területen, különböző szinteken (eljárás módúktól kezdve a támogatáson keresztül, eszközökkel és módszerekkel) több országra és régióra kiterjesztve.

A fentebb említett utalások fényében, **LRRD** és **közösségek rugalmas-ellenálló képességének építése** szorosan kötődnek az EU-hoz. Sőt, LRRD az egyik fő alkotóeleme az EU féle „Resilience” megközelítésnek. 2012-ben VOICE és CONCORD kiadott egy a „LRRD and resilience” állásfoglalásáról szóló nyilatkozatot⁹. A tanulmány azt taglalja, hogy egy LRRD megközelítés elfogadása emeli a kiszállított segély minőségét. Habár, az LRRD inkább egy megközelítés

5 - Európai Bizottság, 2011, Változtatási program: az EU fejlesztéspolitikájának hatatosabbá tétele,

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0637&from=EN>

6 - Európai Bizottság, 2012, A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, Az EU rezilienciapolitikája: az élelmiszerválságok tanulságai,

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0586&from=EN>

7 - Council of the EU, 2013, Council Conclusions on the EU Approach to Resilience, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/137319.pdf

8 - EU Commission, 2013, Commission Staff Working Document. Action Plan for Resilience in Crisis Prone Countries 2013-2020, https://ec.europa.eu/europeaid/commission-staff-working-document-action-plan-resilience-crisis-prone-countries-2013-2020-swd2013_en

9 - VOICE - CONCORD, 2012, Linking Relief Rehabilitation and Development (LRRD): Toward a more joined up approach enhancing resilience and impact, <http://www.ngovoice.org/documents/VOICE%20CONCORD%20position%20paper%20Linking%20Relief%20Rehabilitation%20and%20Development-July%202012.pdf>

vagy szemléletmód, mint módszertan. A hatékonyság érdekében már a kezdetektől fogva be kell építeni a tervezés folyamatát. A tanulmány számos jó példát is tartalmaz LRRD munkáról Északkelet-Afrikában, Afganisztánban és Elefántcsontparton.

A vitán történt korábbi elemzések szerint, Mosel és Levine számos **kulcs alapelvet nevez meg az sikeres LRRD¹⁰ érdekében: rugalmas programbeosztás, kockázat kezelés, nyitottság a tanulásra, politikai analízis, helyi szervezetekkel való együttműködés, közös elemzés országos szinten, realisztikus programtervezés.**

LRRD PROGRAM ELLENŐRZŐ LISTA	IGEN	NEM
Rugalmas-e a programja, képes-e befogadni egy változó környezetet?		
Nyitott-e szervezet a kockázatokra és a tanulásra a program kivitelezése folyamán?		
Van- monitoring tevékenység arra nézve, hogy mi működik és mi nem? Valamint ezek alapján történnek-e változtatások a programban?		
Vezetettek-e rendszeresen egy átfogó kontextus/politikai analízist?		
Rendszeresen frissítették-e a kontextus/politikai elemzéseket?		
Az elemzéseket visszacsatolják-e a programhoz?		
Van-e terv arra nézve, hogy miként akarjátok bevonni a helyi szervezeteket?		
Van-e olyan stratégia, ami az elemzéseken alapszik?		
Dinamikus-e ez a stratégia?		
Bevontak/beszéltetek-e több témáról mialatt a munkatársak a program lebonyolítást tervezték? (szakértők, kormányoktól különböző személyek, érintett személyek)?		
Beszéltetek-e arról, hogy külsőleg és belsőleg a szervezetetek hogyan tudja támogatni a helyi kezdeményezéseke?		

Ez az ellenőrző listát egy kiindulási pontként kell értelmezni azért, hogy részletekbe bocsátkozó beszélgetéseket generáljunk a szervezeten belül, arról hogyan valósítsuk meg az egyes pontokat. Ezek nagyon fontos pontok az LRRD szempontjából, valamint hasznos lehet a résztvevők hatékonysága szempontjából is.

10 - Mosel and Levine, 2014, Remaking the Case for Linking Relief Rehabilitation and Development. How LRRD can become a practically useful concept for assistance in difficult places, <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/8882.pdf>

9. NYILVÁNOSSÁG ELŐTTI LÁTHATÓSÁG ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

Az EU Aid Volunteer Kezdeményezés (EUAV) programjában különösen fontos a Nyilvánosság előtti láthatóság és Kommunikáció. A z EUAV weboldalán¹ elérhetőek a tájékoztató és kommunikációs anyagok. A 375/2014-es EU rendelet 17. bekezdése az alapja EUAV Kezdeményezés keretében megjelenő láthatósági és kommunikációs anyagokra vonatkozó előírásoknak. A bekezdés kitér arra, hogy a Bizottság támogatja azokat a kommunikációs, információs, figyelem felkeltő tevékenységeket, melyek az EUAV Kezdeményezés láthatóságát segítik elő és így járulnak hozzá a az önkéntesség humanitárius segélyezés területén történő népszerűsítéséhez. A bekezdés szintén alapvetően előírja a Bizottság, a kedvezményezettek a küldő és fogadó szervezetek, valamint az EU Aid önkéntesek számára is, hogy milyen kommunikációs terveket hozzanak létre és valósítsanak meg.

Ennek a legfontosabb eszköze az EU Aid Volunteer Platform, ahol megjelennek a felhívások az üresedések betöltésére az önkéntesek számára, az összes on-line önkéntes lehetőségek, egyben támogató felület a küldő és a fogadó szervezetek számára egyaránt, elősegíti az együttműködést a szervezetek közt, valamint az EU Aid önkénteseknek számára felületet biztosít, hogy elmondhassák a terepen szerzett tapasztalataikat. A kommunikációs terv elérhető az ECHO láthatóság weboldalán². A terv meghatározza a kommunikációs célokat, kulcs üzeneteket, eszközöket, meghatározza azt, hogy ki célközönsége a kezdeményezésnek, a Kezdeményezésben érintett felek kötelezettségeit. Az alábbiakban részletezzük a fogadó szervezetek láthatóságra és kommunikációra vonatkozó kötelezettségeit és tevékenységeit. *A fogadó szervezeteknek lehetséges, de nem kizárólagosan javasolt kommunikációs tevékenységek:*

- Kommunikációs fókuszpontok kijelölése, amik legfontosabb kapcsolatot jelentik kommunikációs ügyekben.
- A projekt címének és az EU vizuális megjelenítésének korrekt feltüntetése.
- Nyilvánosságot célzó rendezvények (pl.: Az új EUAV kezdeményezést bemutató esemény, Nemzetközi Önkéntes Napot ünneplő esemény, búcsú ünnepély) melyet a projektek megvalósítási időszakában legalább egyszer rendeznek meg.
- Az EU Aid Volunteer Kezdeményezés platformjának használta a legfontosabb projekt események bemutatására.
- A helyi média képviselőinek elérése (lehetséges interjúk, EUAV Kezdeményezés és szociális témák megosztásával) azért, hogy a harmadik országbeli média képviselői a projekt végrehajtási időszakban legalább egyszer értesüljenek az eseményekről.
- Az EU Aid önkénteseknek bevonása, és bátorítása kommunikációs tevékenységek folytatására.

1 - EU Aid Volunteers, Find out more, http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/eu-aid-volunteers_en

2 - EU Aid Volunteers Communication & Visibility for participating organisations and EU Aid Volunteers, <http://www.echo-visibility.eu/requirements/eu-aid-volunteers/>

10. GENDER ÉS ÉLETKOR

A humanitárius segélyezésben a gender és az életkor kérdései nagyon fontosak. Gender szempontból környezeti katasztrófák és emberek által előidézett krízisek nem tekinthetők semlegesnek, mert különbözően hatnak az érintett nőkre és férfiakra, lányokra, fiúkra és az idősekre is. A katasztrófákat elszenvedők többsége sok esetben nő, gyerek vagy idősebb ember. Bár a humanitárius segélyezés fókuszában gyakran nők, gyerekek és idősek állnak mégis gyakran előfordul, hogy a humanitárius segélyek és tevékenységeket úgy tervezik meg, hogy az ő speciális szükségleteiket figyelmen kívül hagyják. Amikor a segélyt nem gender és életkor specifikusan tervezik meg, akkor azzal azt kockáztatják, hogy az nem jut el a legkiszolgáltatottabb emberekhez, vagy nem tudnak a különleges szükségleteiknek megfelelő segélyt nyújtani. Ennél még rosszabb, hogy az ilyen nem szándékosan elkövetet hanyagság olyan súlyos kockázatnak teheti ki őket, mint a szexuális vagy a nemi alapú erőszak. Éppen ezért figyelembe kell venni azt, hogy a gender és életkor a legfontosabb faktor, amit szemelőtt kell tartanunk, azért hogy a humanitárius segélyezés a leghatékonyabb legyen¹.

Mit tesz az EU a gender és életkor érzékeny szemlélet kialakításáért?

Az EU gondoskodik arról, hogy a gender és életkor témákat azoknál a humanitárius segélyezés műveleteknél, amiket az Európai Unió finanszíroz, mindig figyelembe vegyék. Ez olyan **céltett tevékenységek** megvalósításával történik, mint a sérülékeny csoportok igényeinek figyelembe vétele, vagy a gender és életkor faktorokat minden művelet során előtérbe helyezése².

A Bizottság gender és életkor érzékeny megközelítése humanitárius segélynyújtás alkalmazásával a "Humanitárius Segélynyújtással Kapcsolatos Európai Konszenzussal"³ összhangban és a Gender Szemlélettel együtt került kialakításra. Ezzel kapcsolatban azokat a projekteket, amiket az EU humanitárius pénzügyi forrásából finanszíroz, elvárás, hogy a projekt „megvalósításakor kövessék azt az útmutatót, amelyet a Személyzeti Munkadoku-

1 - DG ECHO, 2016, Gender and age sensitive aid,

http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/gender-sensitive-aid_en

2 - DG ECHO, 2016, *ibid.*

3 - DG ECHO, 2016, European Consensus on Humanitarian Aid,

http://ec.europa.eu/echo/who/humanitarian-aid-and-civil-protection/european-consensus_en

mentum Gender és Humanitárius Segítségnyújtásban : Különböző Szükségletek, adaptált Segítség⁴ nevű dokumentumban találják meg.

AZ ECHO minőségi mutatókat alkalmaz. Ezek az eszközök azt vizsgálják, hogy minden finanszírozott humanitárius tevékenységben hogyan jelennek meg az olyan fontos szempontok, mint a gender az életkor vagy az alkalmazkodó képesség.

A Gender- Életkor Mutató egy minőségbiztosítási eszköz, célja hogy felmérje, elősegítse és lekövesse a gender és életkor-érzékeny humanitárius tevékenységeket. Ezt az eszközt minden Bizottság által finanszírozott tevékenységnél használni kell. Ez biztosítja, hogy a tevékenységek összehangoltak legyenek a Bizottság Személyzeti Munkadokumentum Gender és Humanitárius Segítségnyújtásban elnevezésű dokumentumában foglaltakkal.

AZ ECHO kiadta a hasznos Gender – Életkor Mutatót, ami angolul, franciául és spanyolul áll rendelkezésre az ECHO partnerei⁵ számára létrehozott weboldalon.

Ehhez hasonló kiadvány a szintén elérhető Ellenálló-képesség Mutató, valamint az Ellenálló-Képességet Mutató Értékelő Kártyák⁶.

4 - EU Commission, 2013, Commission Staff Working Document. Gender in Humanitarian Aid: Different Needs, Adapted Assistance, http://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/Gender_SWD_2013.pdf

5 - DG ECHO, 2013, Gender-Age Marker toolkit, https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/gender_age_marker_toolkit.pdf

6 - DG ECHO, Quality Markers, http://dgecho-partners-helpdesk.eu/action_proposal/fill_in_the_sf/section5

HIVATKOZÁSOK LISTÁJA

1. Birkmann, 2006, Measuring Vulnerability to Natural Hazards: towards disaster resilient societies, <http://archive.unu.edu/unupress/sample-chapters/1135-MeasuringVulnerabilityToNaturalHazards.pdf>
2. Buchanan-Smith and Fabbri, 2005, Links between relief, rehabilitation and development in the tsunami response. A review of the debate, <http://www.alnap.org/pool/files/lrrd-review-debate.pdf>
3. Council of the EU, 2013, Council Conclusions on the EU Approach to Resilience, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/137319.pdf
4. DG ECHO, 2015, Assessing needs, vulnerabilities and risks, http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/needs-assessments_en
5. DG ECHO, 2015, Disaster Risk Reduction, http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/risk-reduction_en
6. DG ECHO, 2016, European Consensus on Humanitarian Aid, http://ec.europa.eu/echo/who/humanitarian-aid-and-civil-protection/european-consensus_en
7. DG ECHO, 2013, Gender-Age Markers toolkit, https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/gender_age_marker_toolkit.pdf
8. DG ECHO, 2016, Gender- and age-sensitive aid, http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/gender-sensitive-aid_en
9. DG ECHO, 2015, Humanitarian Aid. ECHO Factsheet, http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/thematic/humanitarian_aid_en.pdf
10. DG ECHO, 2015, International Humanitarian Law, http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/international-humanitarian-law_en
11. DG ECHO, Quality Markers, http://dgecho-partners-helpdesk.eu/action_proposal/fill_in_the_sf/section5
12. DG ECHO, 2016, Resilience, http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/resilience_en
13. DG ECHO, 2013, Thematic policy Document n.5 – Disaster Risk Reduction. Increasing resilience

- by reducing disaster risk in humanitarian action, http://ec.europa.eu/echo/files/policies/prevention_preparedness/DRR_thematic_policy_doc.pdf
14. DG ECHO, 2016, World Humanitarian Summit. ECHO Factsheets, http://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/thematic/whs_en.pdf
 15. EU Aid Volunteers Communication & visibility for participating organisations and EU Aid Volunteers, <http://www.echo-visibility.eu/requirements/eu-aid-volunteers/>
 16. EU Aid Volunteers, Find out more, http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/eu-aid-volunteers_en
 17. EU Aid Volunteers, Funding, <http://eacea.ec.europa.eu/eu-aid-volunteers/funding>
 18. EU Commission, 2001, Linking Relief, Rehabilitation and Development – An assessment, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0153:FIN:EN:PDF>
 19. EU Commission, 2013, Commission Staff Working Document. Action Plan for Resilience in Crisis Prone Countries 2013-2020, https://ec.europa.eu/europeaid/commission-staff-working-document-action-plan-resilience-crisis-prone-countries-2013-2020-swd2013_en
 20. EU Commission, 2013, Commission Staff Working Document. Gender in Humanitarian Aid: Different Needs, Adapted Assistance, http://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/Gender_SWD_2013.pdf
 21. EU Commission, 2015, Commission Staff Working Document, Implementation Plan of the European Consensus on Humanitarian Aid, http://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/2015_Consensus_Implementation_Plan_en.pdf
 22. EU Commission, 2014, Resilience Marker guide, http://ec.europa.eu/echo/files/policies/resilience/resilience_marker_guidance_en.pdf
 23. Európai Bizottság, 2012, A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, Az EU rezilienciapolitikája: az élelmiszerválságok tanulságai, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0586&from=EN>
 24. Európai Bizottság, A Bizottság 1398/2014/EU Felhatalmazáson Alapuló Rendelete (2014. október 24.), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1398&from=EN>
 25. Európai Bizottság, A Bizottság 1244/2014/EU Végrehajtási Rendelete (2014. november 20.), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1244&from=EN>
 26. Európai Bizottság, 2011, Változtatási program: az EU fejlesztéspolitikájának hatatosabbá tétele, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0637&from=EN>
 27. Európai Parlament és Európai Unió Tanácsa, Az Európai Parlament és Tanács 375/2014/EU RENDELETE (2014. április 3.), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0375&from=EN>
 28. Európai Parlament Tanács Bizottság, 2006, Európai Konszenzus a Fejlesztési Politikáról, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ%3AC%3A2006%3A046%3A0001%3A0019%3A-HU%3APDF>
 29. EU Parliament, 2012, Policy Briefing. Linking relief, rehabilitation and development: Towards more effective aid, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/briefing_note/join/2012/491435/EXPO-DEVE_SP\(2012\)491435_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/briefing_note/join/2012/491435/EXPO-DEVE_SP(2012)491435_EN.pdf)

30. FAO, 2003, Vulnerability and Risk Assessment Methodologies
31. Humanitarian Policy Group, 2003, According to need? Needs assessment and decision-making in the humanitarian sector, <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/285.pdf>
32. Ian Christoplos, 2006, Links between Relief, Rehabilitation and Development in the Tsunami Response. A synthesis of initial findings, http://www.sida.se/contentassets/4d83961af7834c34843a5a8a1873514d/links-between-relief-rehabilitation-and-development-in-the-tsunami-response_3145.pdf
33. IASC, 2012, Operational Guidance for Coordinated Assessments, https://docs.unocha.org/sites/dms/Documents/ops_guidance_finalversion2012.pdf
34. IASC, 2016, Task Force on Needs Assessment, <https://interagencystandingcommittee.org/node/2763>
35. International Federation of Red Cross and Red Crescent Society, 2007, VCA toolbox with reference sheets, <http://www.ifrc.org/Global/Publications/disasters/vca/vca-toolbox-en.pdf>
36. International Federation of Red Cross and Red Crescent Society, 2007, How to do a VCA. A practical step-by-step guide for Red Cross, Red Crescent staff and volunteers, <http://www.ifrc.org/Global/Publications/disasters/vca/how-to-do-vca-en.pdf>
37. International Federation of Red Cross and Red Crescent Society, 2007, VCA toolbox with reference sheets, <http://www.ifrc.org/Global/Publications/disasters/vca/vca-toolbox-en.pdf>
38. Mackintosh, 2000, The Principles of Humanitarian Action in International Humanitarian Law, <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/305.pdf>
39. Mosel and Levine, 2014, Remaking the Case for Linking Relief Rehabilitation and Development. How LRRD can become a practically useful concept for assistance in difficult places, <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/8882.pdf>
40. Oxfam, 2012 Participatory Capacity and Vulnerability Analysis. A practitioner guide, <http://policy-practice.oxfam.org.uk/publications/participatory-capacity-and-vulnerability-analysis-a-practitioners-guide-232411>
41. People In Aid, 2007, Behaviours which lead to effective performance in Humanitarian Response: A review of the use and effectiveness of competency frameworks within the Humanitarian Sector, <http://euhap.eu/upload/2014/06/people-in-aid-behaviours-which-lead-to-effective-performance-in-humanitarian-response-2007.pdf>
42. Tanácsi Nyilatkozat, 2008, A Humanitárius Segítségnyújtással Kapcsolatos Európai Konszenzus, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:025:0001:0012:HU:PDF>
43. UNISDR, 2016, Guidance documents, <http://www.unisdr.org/campaign/resilientcities/home/toolkit>
44. UNISDR, 2016, Sendai Framework for Disaster Risk Reduction, <https://www.unisdr.org/we/coordinate/sendai-framework>
45. UNISDR, 2016, What is Disaster Risk Reduction?, <https://www.unisdr.org/who-we-are/what-is-drr>
46. UN OCHA, 2016, Coordination Tools: Need Assessment, <http://www.unocha.org/what-we-do/coordination-tools/needs-assessment>
47. UN OCHA, 2016, Humanitarian Needs Overview - Guidance and Templates, <https://www.humanitarianresponse.info/en/programme-cycle/space/document/humanitarian-needs-overview-guidance-and-templates-updated-august-0>

48. UN OCHA, Humanitarian Programme Cycle, <https://www.humanitarianresponse.info/en/programme-cycle/space/document/humanitarian-dashboard-guidance>
49. UN OCHA, Indicators Registry, <https://www.humanitarianresponse.info/en/applications/ir>
50. UN OCHA, 2015, Multi-Sector Initial Rapid Assessment Guidance, <https://www.humanitarianresponse.info/en/programme-cycle/space/document/multi-sector-initial-rapid-assessment-guidance-revision-july-2015>
51. UN OCHA, 2012, OCHA on message: Humanitarian Principles, https://docs.unocha.org/sites/dms/Documents/OOM-humanitarianprinciples_eng_June12.pdf
52. VOICE - CONCORD, 2012, Linking Relief Rehabilitation and Development (LRRD): Toward a more joined up approach enhancing resilience and impact, <http://www.ngovoice.org/documents/VOICE%20CONCORD%20position%20paper%20Linking%20Relief%20Rehabilitation%20and%20Development-July%202012.pdf>

GETTING INVOLVED: A HÁLÓZAT

Olaszország

GVC - Gruppo di Volontariato Civile
www.gvc-italia.org

Spanyolország

Fundacion Alianza por los derechos, la igualdad
y la solidaridad internacional
www.alianzaporlasolidaridad.org

Magyarország

HBAid - Hungarian Baptist Aid
www.hbaid.org

Németország

AWO International e.V.
www.awointernational.de

Haiti

MPP - Mouvement Paysan de Papaye
www.mpphaiti.org

Tunézia

GVC Tunisie
gvc.tunisia@gvc-italia.org

Nepál

AWO International
e.V. Nepal
www.awo-southasia.org

Nicaragua

Alcaldía de Bilwi
Alcaldía de Waspam
contacto@degir.bo

Guatemala

AWO International e.V. Guatemala
www.awo-mesoamerica.org

Burundi

AVEDEC – Association Villageoise d'Entraide et
de Développement Communautaire
<https://avedec.wordpress.com>

Burkina Faso

ANAP/K –
Association Neerwaya pour l'appui
à l'autopromotion des communautés
du Koulpelogo
associationeerwaya@yahoo.fr

This document covers humanitarian aid activities implemented with the financial assistance of the European Union. The views expressed herein should not be taken, in any way, to reflect the official opinion of the European Union, and the European Commission is not responsible for any use that may be made of the information it contains. This project is co-funded by the European Union for the “EU Aid Volunteers initiative”.

Ez a kiadvány, készítette a GVC (projekt EU AID VOLUNTEERS – GETTING INVOLVED), az emberiségről, a szolidaritásról, az európai polgárságról és a humanitárius önkéntességről szól. Az EU Aid Volunteers Kezdeményezés önkénteseket és különböző országokban dolgozó szervezeteket hoz össze, gyakorlati támogatást nyújt a humanitárius segélyezési programokhoz és hozzájárul a helyi lehetőségek és rugalmas ellenálló-képességének fejlesztéséhez a katasztrófa sújtotta közösségekben.

A kiadványban a humanitárius alapelvektől az EU szabályokon keresztül az önkéntes-szervezésig minden információ megtalálható ahhoz, hogy jogosítványt szerezhessen fogadó szervezetként, humanitárius segítséget nyújtson a szükségét szenvedő csoportoknak és támogassa a helyi közösséget rugalmas ellenálló-képessége és kapacitás növelésében, mindezt az EU Aid Volunteers Kezdeményezés keretében.